

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 46 • nr. 11 • december 2010 • €1,75 • www.sp.nl

VOOR DE POST, DE WSW, DE STUDIE, DE CULTUUR: NEDERLAND GAAT DE STRAAT OP

ARNOLD HEERTJE: 'EEN CRISIS IS EEN CREATIEVE PAUZE'

ACHTERUIT MET DE OV-CHIPKAART

Arend van Dam

politie-training in Afghanistan...

E-MAIL OPFRISSEN

Op de hoogte blijven van wat we als SP doen? Geef ons uw correcte e-mailadres door! Mogelijk staat uw oude e-mailadres nog in onze administratie, of had u nog geen e-mail toen u lid werd.

Ga naar www.spnet.nl. Log in met uw lidnummer (het eerste getal van maximaal 6 cijfers boven uw adresgegevens op de Tribune) en uw postcode. Op de webpagina vindt u rechts bovenaan het blokje 'Mijn SPnet'.

Als u geen of een verkeerd e-mailadres ziet staan, klik door op 'neen' of op 'wijziging doorgeven'. Geef aan wat uw e-mailadres is en verstuur. Uw e-mailadres wordt pas een dag nadat we het in de administratie hebben opgenomen zichtbaar.

ROOD JONG IN DE SP

"BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!"

MAAK KENNIS MET ROOD

Ben je net lid geworden van ROOD? Of wil je ROOD gewoon wat beter leren kennen? Speciaal voor jou organiseert ROOD op 15 en 16 januari de basisscholing. Een weekend lang gaan we terug naar de basis. Waarom bestaan de SP en ROOD? Waarom is ROOD een actieve vereniging? Wat betekent het precies om actief te zijn voor de SP? Met interessante gasten, een inspirerend programma en gezelligheid zullen ROOD en de SP na deze basisscholing geen geheimen meer voor je hebben. Het weekend kost slechts 25 euro, inclusief overnachting, eten en drinken. Meld je dus snel aan, door 25 euro over te maken op 3158651, t.n.v. ROOD. Vermeld daarbij je naam, lidnummer en activiteit.

MEER WETEN? WWW.ROOD.SP.NL

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Jola van Dijk,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Antoni Gracia, Robert de Klerk,
Gonnie Sluijs, Chris Versteeg

Aan dit nummer werkten mee
Suzanne van de Kerk,
Peter Runhaar, Karen Veldkamp

Foto cover
Amaury Miller
Hollandse Hoogte

Illustraties
Arend van Dam,
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (010) 243 55 55
F (010) 243 55 66
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Vijverhofstraat 65
3032 SC Rotterdam
T (010) 243 55 42
F (010) 243 55 66
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

IN DIT NUMMER

Armoede werkt niet

Kabinetsplannen: thuis zitten

4

Jan Marijnissen en Arnold Heertje

'Belangrijke beslissingen worden genomen door beunhazen'

6

OV-chipkaart

'Niet uit te leggen'

16

Rawagedeh

Overlevende bloedbad vraagt erkenning

19

Nieuwe president Brazilië

Afscheid van onbetwiste voorman

22

12 Fotoreportage: Strijdbaarheid in de Brabanthallen

24 Regioconferenties: partijdemocratie in actie

27 Succes in de Tweede Kamer

28 Linksvoor: 'Mijn school leek op een leerfabriek'

29 Nico Schouten leest: Woorden in de strijd

14, 15, 20, 21, 25, 26 Nieuws 30 Brieven en Opmerkelijk

31 Puzzel 32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Vooroordelen

Mensen vroegen zich regelmatig af: waarom werkt links niet vaker samen? Die vraag heb ik na de manifestatie 'Armoede Werkt Niet' niet meer gekregen. Samen met PvdA-leider Job Cohen en ruim 1700 andere mensen, en gesteund door het FNV en de chronisch zieken- en gehandicaptenraad, demonstreerden we tegen het schrappen van banen in sociale werkplaatsen en tegen het verlagen van de inkomens van mensen met een arbeidsbeperking.

Ik ben heel blij met deze samenwerking. Gezamenlijk laten we zien dat links niet verdeeld hoeft te zijn maar juist een vuist kan maken op die punten waarop we het eens zijn. En in dit geval zijn we het heel erg eens.

We mogen van iedereen in Nederland vragen naar vermogen een bijdrage te leveren aan de samenleving. Maar anderzijds mogen we van diezelfde samenleving vragen dat iedereen eerlijke kansen krijgt, en werk tegen een eerlijke beloning. Dat betekent begeleiding en een aangepaste werkplek waar nodig en een fatsoenlijk salaris, omdat iedereen die naar vermogen werkt daar recht op heeft.

Sociale werkplaatsen bestaan omdat de maatschappij nog onvoldoende rekening houdt met de mogelijkheden en beperkingen van alle medewerkers en omdat werkgevers veel te gemakkelijk mensen kunnen weigeren. Ik ben het daarom erg eens met de opmerkingen waarmee de cabaretier en schrijver Vincent Bijlo de bijeenkomst in Den Bosch afsloot: 'Pas als alle vooroordelen de wereld uit zijn, pas dan zijn de sociale werkplaatsen overbodig en kunnen we ze afschaffen.'

Emile Roemer, fractievoorzitter SP

ARMOEDE WERKT NIET

Onder het motto 'Armoede werkt niet' demonstreerden op 27 november ruim 1500 mensen in de Brabanthallen in Den Bosch tegen de bezuinigingen 'op mensen die niet de meeste mazzel hebben in het leven'. Daarbij stonden mensen met een arbeidsbeperking, de vakbond, de CG-Raad voor chronisch zieken en gehandicapten, de PvdA en de SP schouder aan schouder.

Hij is gebocheld en zijn hoofd is bedekt met een kap. Strompelend beweegt hij zich voort. In zijn rechterhand schudt hij waarschuwend een luide bel heen en weer. In de middeleeuwen betekende dat: iedereen als de bliksem wegwezen, want daar komen de melaatsen. Maar vandaag in Den Bosch sorteert het als melaatse verklede personage het tegenovergestelde effect, want iedereen volgt hem. Zijn bel kondigt het begin aan van de manifestatie 'Armoede werkt niet'. Ruim 1500 bezoekers laten de gebochelde voorgaan richting hoofdzaal, die wegens ruimtegebrek al snel uitgebreid moet worden.

Mensen met een arbeidsbeperking (Wajong, WSW, WWB-uitkering) krijgen, als het aan het nieuwe kabinet ligt, een flinke inkomensachteruitgang voor hun kiezen en tot 2015 verdwijnen 30.000 plekken in de sociale werkvoorziening. De uitkering van gedeeltelijk arbeidsongeschikte jonggehandicapten zal per 1 januari 2014 worden verlaagd naar 70 procent van het wettelijk minimumloon. De gedachte die daarachter steekt is de volgende: op deze manier gaat de doelgroep vanzelf wel de reguliere arbeidsmarkt op en vindt daar een baan. Maar vandaag zijn er in Den Bosch genoeg mensen die weten dat dat

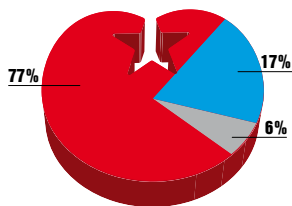
niet opgaat. Zoals Ronnie Vermeulen, een vijftientwintigjarige WSW'er uit Weert: 'Ik werkte bij een tuincentrum maar na een tijdje kreeg ik te horen dat het over was. "Sorrie, maar je hebt te veel begeleiding nodig", zeiden ze.' Wajonger Janko Hegi (26) uit Den Haag overkwam ongeveer hetzelfde: "We zijn heel tevreden over je, maar ergens anders ben je vast en zeker nóg beter op je plek", werd mij verteld.' Zo gaat het maar al te vaak. In de praktijk stroomt slechts 5 procent van de tienduizenden mensen met een arbeidsbeperking uit naar reguliere werk. De redenering dat zij vanzelf wel aan de bak komen als hen genoemde bezuinigingen boven het hoofd hangen, klopt dus niet. Het is hetzelfde als een eskimo een visverbod opleggen en zeggen dat hij voor zijn voedselvoorziening maar op kamelen moet gaan jagen.

Ronnie en Janko hebben geen idee hoe het verder moet, als de kabinetsplannen doorgaan. Behalve dan: thuis zitten. Als dan als klap op de vuurpijl ook nog eens flink het

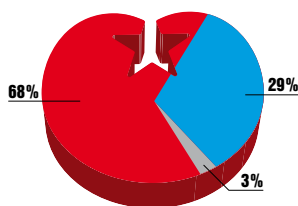

ONDERZOEK DE HOND: STEUN BEVOLKING

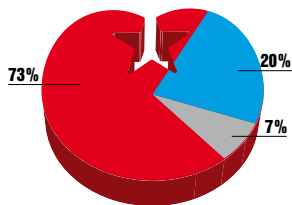
Banen schrappen in sociale werkplaatsen

Salaris onder minimumloon mogelijk

Bezuinigen op mensen met een arbeidsbeperking

■ Tegen ■ Voor ■ Weet niet

De WSW brengt Roemer en Cohen bij elkaar

mes gezet wordt in de bijstandsuitkeringen (in twintig jaar 2.000 euro netto per jaar omlaag), dan is het duidelijk wat het perspectief is: armoede.

'Ze willen bezuinigen op mensen die niet de meeste mazzel hebben in hun leven. Maar ook deze mensen willen graag meedoen. Ook zij willen – en verdienen – een plekje onder de zon', betoogt even later FNV-

en een fatsoenlijk inkomen voor mensen met een arbeidsbeperking. PvdA-leider Job Cohen wijst erop dat de manifestatie van vandaag pas het begin is: 'Wij gaan keihard tegen dit kabinetsbeleid in. Vandaag is het begin en we gaan door met de strijd.' Er werd in sommige kringen overigens ietwat raar opgekeken van de samenwerking tussen de PvdA en de SP op dit vlak. Job Cohen

Job Cohen: 'Dit is nog maar het begin'

voorzitter Agnes Jongerius. Dat de meeste Nederlandse kiezers er net zo over denken, blijkt overigens uit een recente peiling van Maurice de Hond (zie diagram). Emile Roemer verwoordt het als volgt: 'Of je nou een arbeidsbeperking hebt of niet, wit of zwart bent, of je nou een hoge opleiding hebt of een lagere: recht op werk heeft iedereen. Wij gaan voor eerlijk werk en eerlijk loon.' De SP pleit voor goede opleidingen, goede begeleiding, echte banen

reageerde daar in het NOS-Journaal nuchter op: 'We moeten des te meer samenwerken als je ziet wat dit kabinet allemaal van plan is.' Emile Roemer: 'We moeten elkaar opzoeken op punten waar we elkaar kunnen vinden. Zeker als het om de mensen gaat voor wie we vandaag zijn opgekomen.'

tekst Rob Janssen
foto Marcel Antonisse / ANP

COLUMN

De rechter: een beter mens?

Een poos geleden was ik gastspreker bij rechters op retraite. Bij binnenkomst werd ik verwelkomd door de president van de rechtbank. Op enig moment vroeg ik hem: 'Wat gebeurt er met rechters die niet naar behoren functioneren?' Zijn antwoord: 'Die gaan naar de WAO.' Ik besloot de inhoud van mijn toespraak om te gooien. Hij moest niet meer gaan over klassenjustitie, maar over het gebrek aan zelfreinigend vermogen bij de rechterlijke macht. Ik somde op: jullie worden voor het leven benoemd (curieus); jullie opereren geheel zelfstandig; jullie zien niet toe op elkaars functioneren; er is geen controle-instantie die de kwaliteit van jullie werk serieus bewaakt; fouten leiden niet tot sancties; er is geen publieke controle, omdat jullie de pers niet te woord staan; de idee van de trias politica schrijft voor dat jullie onafhankelijk zijn van 'de politiek', angstvallig vermijden politici een mening te geven over het functioneren en de uitspraken van de rechterlijke macht.

Het werd een interessante discussie... Nu wil ik graag geloven in het goede van de mens, maar ik weet dat niemand zonder controle en correctie kan. Dat geldt ook voor rechters. Ook zij kunnen vervallen in routinematig handelen en in luiheid en onzorgvuldigheid. De gerechtelijke dwalingen bewijzen dat. Rechters vormen niet een beter soort mensen. Het zijn gewone mensen met normale menselijke neigingen. Volgens een recente publicatie van binnenuit heeft de unieke positie van de rechterlijke macht geleid tot 'gebrek aan nijver en nederigheid', 'een gevoel van onaantastbaarheid' en 'veel eigen dunk en een gebrek aan dienstbaarheid'.

We zijn allemaal voor een onafhankelijke rechtspraak. Maar zou dat dan voor de rechterlijke macht zelf niet reden moeten zijn om manieren van serieuze toetsing te introduceren, inclusief een stelsel van sancties? En die 'benoeming voor het leven' moet natuurlijk worden afgeschaft.

Jan Marijnissen

‘HET GAAT OM HET BELANG VAN DE MENSEN NU, STRAKS, OVERAL TER WERELD’

Overal in Europa worden giga-bezuinigingen doorgevoerd. Is dat wel goed voor ons? Is de maatschappelijke prijs niet te hoog? Hoe staan we er voor met de euro? Hoe kunnen we de mondiale problemen oplossen? Betekent globalisering per definitie ellende voor de gewone man? Hoe kan het algemeen belang onderdeel worden van economische afwegingen en besluiten? Ik vraag het aan de econoom die bekend staat om zijn pittige stellingnames: emeritus hoogleraar Arnold Heertje.

We spreken – op verzoek van Heertje – af bij hotel Jan Tabak in Bussum, bij hem om de hoek. Het is een mooie zonnige middag, dus besluiten we buiten te gaan zitten. Met een jas aan kan het nog net. Drie tuinmannen maken de tuin ‘winterklaar’, gelukkig zonder bladblazers. Al wil hij aanvankelijk niet op de foto (‘Allemaal ijdelheid!’), in een goed gesprek heeft mijn gesprekspartner erg veel zin, en ik ook.

› Is economie wetenschap?

‘Ja, meer en meer. De exacte kant van de economie heeft steeds meer vorm gekregen. Ik ben daar blij mee, want ik ben zelf een bètaman. De mathematische benadering van de economie levert belangrijke inzichten op over de samenleving. Vroeger beperkte de economie zich tot redeneringen, nu staan we veel meer stil bij de veronderstellingen en uitgangspunten die eraan ten grondslag liggen.’

› Maar er zijn zo veel variabelen. Is daardoor de voorspellende waarde van de economie niet zeer beperkt? Anders gezegd: waar waren de economen toen ze ons hadden moeten waarschuwen voor de naderende financiële crisis?

‘Het is waar dat de economische wetenschap moeite heeft met voorspellingen. Stel: je doet voorspellingen over de ontwikkeling van de Amerikaanse economie, maar de zittende president wordt doodgeschoten. Dat kan alle voorspellingen waardeloos maken. En dat komt dan niet door structuurfouten binnen de wetenschap, maar door de omringende maatschappelijke ontwikkelingen en de onvoorspelbaarheid van het menselijk gedrag.’

› Oké, economie is geen natuurkunde, maar had men toch niet moeten voorzien dat het in de VS helemaal fout zou lopen met die hypotheek?

‘Zeker, en dat heeft men ook voorzien. Neem de inmiddels overleden econoom Hyman Minski. Hij schreef over het financiële kapitalisme en de voortdurende geldschepping, waar sommige mensen veel geld aan verdienen maar nog veel meer mensen door in de problemen worden gebracht. Of neem Joseph Stiglitz, een van de beste economen van de wereld. Ook hij heeft wel degelijk gewaarschuwd voor de politiek van het IMF en de Wereldbank en voor de schuldbelasting in de VS, en voorspeld dat het fout zou lopen. Ik weet dat mensen uit de directie van De

Nederlandsche Bank tegen de toenmalige baas van de Fed, Greenspan, hebben gezegd: ‘Dit kan zo niet doorgaan. Je kunt niet hypotheek verstrekken aan mensen die de rente niet kunnen opbrengen, laat staan aflossen.’ Greenspan is vanuit Europa voortdurend gewaarschuwd, ook voor de gevolgen van het kunstmatig laag houden van de rente. Hij was er echter van overtuigd dat de verantwoordelijkheid voor het systeem prima bij de banken kon worden gelegd en gelaten. Later heeft hij moeten toegeven dat hij dit helemaal verkeerd beoordeeld heeft.’

› Hij loopt nog steeds vrij rond.

Lachend: ‘Ja, hij is niet gearresteerd. Achtien jaar heeft hij de Federal Reserve geleid en hij was een enorme autoriteit. Elk woord dat hij zei werd gewikt en gewogen. Hij was een soort godheid. Maar dat heeft niet verhinderd dat hij een ongelooflijk grote fout heeft gemaakt.’

› En zijn omgeving ging met hem mee, anders was hij wel gecorrigeerd.

‘Zeker. Maar dit is een probleem dat je wel vaker tegenkomt: veel ja-knikkers in de omgeving van dit soort mensen. De critici worden ontslagen. Wat er in de VS gebeurd is, is absurd.’

› Wat is ‘De kern van de economie’?

‘Te voorzien in de behoeften van de mensen van nu, de mensen straks, waar ook ter wereld. Dat zijn behoeften die zich in geld laten uitdrukken, maar ook andere behoeften. Denk bij dat laatste aan de behoefte aan natuur, schone lucht, stilte, gezondheid, leefbaarheid, kwaliteit van het bestaan. Deze laatste behoeften en hun bevrediging laten zich niet, of heel moeilijk en grof, in geld uitdrukken. Economie is dus veel meer dan dat deel van de samenleving dat zich in cijfers laat uitdrukken: de productie, de handel en de financiële wereld. De kunst is nu om te

komen tot een wijze, integrale afweging van beide categorieën behoeftes.'

› **Wat heeft je belangstelling voor economie gewekt? Waarom wilde je economie studeren?**

'De verklaring ligt in mijn jeugd, de tijd dat ik ondergedoken zat in de oorlog. Ik zat eerst in het communistische circuit van onderduikadressen en daarna in het gereformeerde circuit. In dat laatste netwerk kwam ik in Nieuw-Venep in contact met een hulpprediker. Ik legde hem – ik weet het nog precies, het was in november 1944 – het volgende voor: 'Bijna al die mensen die mij helpen zijn arm. Waarom helpen ze mij? En waar komt die armoede vandaan?' Zijn antwoord: 'Dat heeft met economie te maken.' Ik wist absoluut niet wat hij daarmee bedoelde, maar wist wel: als ik de kans krijg, ga ik later economie studeren. Trouwens, daarvóór wilde ik predikant worden.'

› **Maar je bent toch ook een beetje een predikant?**

Glimlachend: 'Dat is ook zo.'

› **Zo heb je je fel verzet tegen de Betuwelijn. Al spijt?**

'Nee, in het geheel niet. Integendeel.'

› **Maar er rijden nu wel dagelijks treinen met containers die nu niet over de weg hoeven.**

'Hij rijdt, zeker, maar tegen welke enorme kosten? Op de eerste plaats financieel, zowel de aanleg als de exploitatie kosten veel meer dan verwacht. Op de tweede plaats, wat is de prijs geweest in de vorm van natuur, milieu en vooral cultuur? Heel veel historische boerderijen – niet reproduceerbare goederen – zijn gesloopt, heel veel natuur is verknoeid. Uit het oogpunt van een juist welvaartsbegrip, waar we het net over hadden, zijn er enorme welvaartsverliezen geleden. En verder: er is nog steeds geen aansluiting op het Europese net.'

› **Je hebt je vaak verzet tegen dit soort megalomane projecten. Je liet je ook horen toen het ging over de Noord-Zuidlijn in Amsterdam en ook over De Blauwe Stad in Groningen liet je je licht schijnen. Wat is de constante bij dit soort projecten waardoor het steeds fout gaat?**

'Goede besluitvorming is integrale besluitvorming. Alle aspecten die relevant zijn voor de mensen van nu, de mensen van straks, waar ook ter wereld – ik kom steeds op hetzelfde terug – moeten bij de besluitvorming worden betrokken. Het mag dus niet zo zijn dat relevante zaken van tafel worden ge-

veegd onder het mom van moeilijk of niet te kwantificeren. Ik denk dan aan de zaken die ik eerder noemde als natuur, schone lucht, gezondheid, enzovoorts. Daarom moet elke beslissing een politieke beslissing zijn. Daar vinden de integrale afwegingen plaats, als het goed is.'

› **Waarom gaat het toch zo vaak fout?**

'Ze weten niet wat ze doen. Het zijn beunhazen. En ze zijn niet bereid de expertise te mobiliseren die beschikbaar is.'

› **Maar waarom niet?**

'Dat komt door de enorme arrogantie, zowel aan de kant van veel politici als aan de kant van de ambtenaren, en ook bij financiële instellingen die beweren dat ze het allemaal wel weten. Een van de zaken die vaak slecht geregeld worden is de samenwerking,

vanaf het allereerste begin, tussen degenen die de aanleg doen en degenen die verantwoordelijk worden voor de exploitatie. Zo is het ook gegaan met de Betuwelijn. Gerrit Zalm zei: 'We gaan 'm gewoon aanleggen en dan zien we later wel hoe we het doen met de exploitatie.' Het gevolg: de deelnemers kijken slechts partieel naar de materie. Wim Kok maakte later eenzelfde fout. Hij stelde miljarden ter beschikking voor een betere bereikbaarheid van het noorden, maar het businessplan kwam er nooit. De financiële claim van het noorden bleef.'

› **Veel wetenschappers verkiezen de stilte van de studeerkamer. Jij niet. Waarom is dat?**

'Ik ben een wetenschapper, een theoreticus. Ik ben wel eens een poosje vreemdgegaan. Zo ben ik zelfs even lid van Provinciale

'Tweehonderd mensen en één koud buffet, dat wordt een bende'

‘De PvdA is desastreus geweest voor het onderwijs’

Staten geweest voor DS’70, maar uiteindelijk toch weer honktrouw geworden aan de universiteit. Tot op de dag van vandaag heb ik mijn vak goed bijgehouden. En dat vak reikt me steeds weer manieren aan voor de aanpak van de problemen in de samenleving. En nu wil het geval dat ik een zeker vermogen heb om ingewikkelde zaken eenvoudig te presenteren en om richtingen voor de oplossingen van maatschappelijke problemen aan te geven. En ja, dan heb je een drive om dat alles dan ook kenbaar te maken.’

› Zie je het ook als een opdracht om als wetenschapper iets terug te doen voor de samenleving?

‘Klopt. Ik krijg heel veel uitnodigingen om een lezing te houden, voor studenten bijvoorbeeld. In heel het land. Velen vragen daar geld voor, ik niet. Ik wil er niets voor

hebben. En ik zeg altijd precies wat jij stelt: de samenleving heeft mij in staat gesteld zoveel jaren te studeren, dan vind ik dat ik ook iets terug moet doen.’

› Je noemde het menselijk gedrag zonet onvoorspelbaar. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat mensen het goede doen?

‘Er is een theorie ontwikkeld, die heet *mechanism design*. Drie Amerikanen hebben voor dit concept drie jaar geleden de Nobelprijs gekregen. De kern van hun theorie wordt gevormd door het antwoord op de vraag: hoe kan ik een maatschappelijke constructie ontwerpen die zo goed mogelijk het doel wat men op een bepaald moment heeft tot stand kan brengen. Het gaat om *social engineering*, waarmee we het menselijk gedrag kunnen coördineren. Bijvoorbeeld: men spreekt vaak over vertrouwen. Ik zeg altijd:

vertrouw niet op vertrouwen. Je kunt er niet op vertrouwen dat mensen zich houden aan de maximumsnelheid, zelfs niet in woonwijken. Je moet mensen zich laten gedragen alsof ze te vertrouwen zijn. Je moet gebruik maken van mechanismen, constructies en architectuur. Dus, concreet met betrekking tot die maximumsnelheid: leg een drempel aan. Een ander voorbeeld. Stel er zijn hier tweehonderd mensen met honger en daar staat een koud buffet. Laat je de mensen hun gang gaan, dan wordt het een bende. Zet je er iemand bij die zegt: nu eerst deze tafel, dan die, enzovoorts, probleem opgelost.’

› Spreekende over constructies. De EU is ook een constructie. Maar die draagt niet bij aan meer vertrouwen, maar juist aan wantrouwen, omdat mensen het niet begrijpen omdat ze het niet kunnen doorzien.

‘De Europese integratie is voor mij direct gelinkt aan de Tweede Wereldoorlog en de wens nooit meer oorlog te hebben tussen Duitsland en Frankrijk. Die historische achtergrond moeten we blijven herhalen, vooral voor de nieuwe generaties. Na de oorlog is men aan dit project begonnen en is het steeds verder opgebouwd en opgetuigd. Natuurlijk is het een moeizaam proces, maar laten we niet vergeten dat er een paar kanten zeer positief zijn. Als we eens even kijken naar de recente crisis. Ik moet er toch niet aan denken dat we nog allemaal onze eigen valuta hadden. De Europese coördinatie is van enorme betekenis geweest. De Europese integratie is een proces van vallen en opstaan, trial and error. Ook dit is een kwestie mechanism design. Een gelijkgeschakeld Europa mag niet een doel in zichzelf worden. Ook hier dient de vraag centraal te staan: hoe organiseren we de behoeftebevrediging van de mensen van nu, van de mensen van straks, in heel Europa. Alles hoort te beginnen bij de mensen en hún behoeften.’

› Denk je dat de strengere eisen die nu aan de begroting en staatsschuld van de deelnemende landen worden gesteld, effect zullen hebben?

‘Ik geloof erg in transparantie. Griekenland heeft jarenlang de kluit belazerd. Men gaf gewoon verkeerde informatie. Dat kan natuurlijk niet wanneer je vruchtbaar wilt samenwerken. Toen men het in de gaten kreeg, waren de problemen al enorm groot. We moeten naar een situatie dat wanneer zich ergens problemen voordoen, we dat onmiddellijk op het scherm krijgen, zodat het ook meteen onderwerp van publieke en politieke discussie kan worden. Zo kun je

Honderdduizenden zijn ingewijd in de wetten van de economie met behulp van zijn studieboek 'De kern van de economie' (1962). Er zouden nog vele boeken volgen. Boeken. Hij schrijft ze niet alleen, hij verzamelt ze ook. Twaalfduizend staan er in de kasten – waaronder ook de eerste, ingenaaide druk van Das Kapital. Hij werd in 1932 geboren in Breda. Als achtjarig jongetje moest hij met zijn familie onderduiken bij een arme familie in de Haarlemmermeer. Hij studeerde cum laude af aan de Universiteit van Amsterdam, de universiteit waar hij later vele jaren hoogleraar staathuishoudkunde zou zijn. Zijn bekendheid ontleent hij niet alleen aan zijn wetenschappelijke werk. Zijn maatschappelijke betrokkenheid heeft hem bij velen geliefd gemaakt. Hij neemt geen blad voor de mond en schroomt niet bewindslieden als Netelenbos 'incompetent' te noemen. Ik zal niet vergeten hoe hij in Oss onlangs nog duizend demonstrerende medewerkers van Organon toesprak. Ik had hem gevraagd iets te zeggen. Hij aarzelde geen moment: 'Natuurlijk Jan, ik kom.' Daar stond hij dan: strijdbaar als altijd, met een goed verhaal én met twee krukken. Hij had net een nieuwe heup gekregen.

ook voorkomen dat er draconische maatregelen genomen moeten worden. Er zal een preventieve werking van uitgaan.'

› **Blijft de asymmetrische ontwikkeling binnen Europa, waarbij het noorden exporteert en het zuiden importeert, geen groot probleem?**

'Zeker. Je zult dan ook zien dat er een steeds verdergaande integratie en gelijkschakeling komt. Dat is onontkoombaar.'

› **We krijgen niet twee euro's: eentje voor het noorden, eentje voor de Mediterrane landen?**

'Nee, dat geloof ik niet. Dat zou het eind van het hele Europese project betekenen. De vraag is: wordt het één wereld of geen wereld? We bewegen ons in de richting van één wereld. Gelukkig maar. De Europese integratie is daar een onderdeel van.'

› **Sprekende over één wereld. Waarom is het hongervraagstuk nog steeds niet opge-**

lost? Dagelijks sterven er zestienduizend kinderen door een gebrek aan calorieën, en wij zitten bij Jan Tabak.

'Dat is één van de vele verdelingsproblemen in de wereld.' Voor het eerst in ons gesprek valt hij even stil. Hij denkt na, en vervolgt dan met: 'Dit is voor mij een onderdeel van het over all-thema van de duurzaamheid. Hier gaat het om de overlevingsvraagstukken. Ik denk dan aan de klimaatverandering, watermanagement, leefbaarheid, kwaliteit van het bestaan, duurzame energie. Als we deze vraagstukken niet oplossen, dan heeft de wereld een overlevingsprobleem. Zo is het ook met het hongervraagstuk. Als er niet georganiseerd kan worden dat er voldoende voedsel is en dat dat ook iedereen bereikt, dan is het bestaan van mensen rechtstreeks in het geding en komen mensen om. Al deze problemen kunnen alleen in gezamenlijkheid worden opgelost. We hebben mondiaal beleid nodig. En er is positief nieuws. Onder invloed van de kredietcrisis is het oefenen met mondiaal beleid wel begonnen. De G20 is bij elkaar gekomen en niet de G8. En er zijn effectieve maatregelen genomen. Ook klimaatverandering zal – vroeg of laat – leiden tot wereldwijde afspraken. Vlak ook niet uit wat de nieuwe technologie met mensen doet. Het feit dat we vrijwel alles wat er aan ellende is onmiddellijk op ons scherm te zien krijgen, leidt tot meer betrokkenheid, solidariteit en acties.'

› **Welk trend zie je als je naar de machtsverdeling in de wereld kijkt?**

'Ik denk dat de positie van China zich verder zal versterken, al zullen zij ook tegen grenzen aanlopen. Het is niet voor niets dat de Chinezen niet langer alleen naar het kwantitatieve aspect van de economische groei kijken, maar steeds meer ook naar de kwalitatieve kanten. Men let steeds meer op duurzaamheid. Hetzelfde geldt voor India en Brazilië. Of de groei van deze landen ten koste gaat van de positie van de VS is voor mij nog de vraag. Onderschat de veerkracht van de Amerikanen niet, ze zijn nog steeds de *leading economy*. En met betrekking tot Europa: ik geloof niet in de Lissabon-agenda, die voorschrijft dat we het meest innovatieve continent moeten worden. We leggen dat af tegenover de VS. Die zijn innovatiever dan wij. Het is niet voor niks dat de meeste Nobelprijzen naar dat land gaan. Ik geloof dat Europa er goed aan doet om haar troef als Oude Wereld uit te spelen. Zijn diversiteit zorgt voor uiteenlopende landen, talen en culturen. De geschiedenis van Europa is groot en boeiend. Deze sterke kant van Europa kunnen we te gelde maken door middel van toerisme.'

› **Maar maak je dan van Europa niet een museum?**

'Ik denk het niet. Maar je moet alles met mate doen. Je moet mijn voorstel zien in het licht van de onvermijdelijke afname van de kwantitatieve groei en de toename van het belang van duurzaamheid. Naar mijn idee had er bijvoorbeeld al lang een nationaal plan voor de renovatie van alle woningen moeten zijn. Dát is zinvol, alleen al door de enorme energiebesparing die je ermee zou kunnen bereiken. Nu zetten we overal kantoren neer waarvan we weten dat ze leeg komen te staan. En niemand doet er wat tegen. Uit het oogpunt van beleid: te gek voor woorden.'

› **Hoe verklaar je dat we nu de meest rechtse regering ooit hebben, terwijl het failliet van het neoliberalisme toch voor iedereen zichtbaar is?**

'Men heeft individuen en instellingen individueel hun gang laten gaan. Liberalisering alom. Daardoor zijn er ongelukkige ontwikkelingen ontstaan. We hebben meer vormen van coördinatie nodig. De vraag is alleen: op welk niveau en van welke aard? Als je het Groene Hart groen wilt laten, dan zul je dat op centraal niveau moeten besluiten en dus niet overlaten aan de gemeenten. De aard gaat over de manier waarop je de coördinatie gestalte geeft. Nu zijn er maatschappelijk problemen in ziekenhuizen, in wijken, in het onderwijs – waar de SP meer kennis van heeft dan veel andere partijen – die dringend moeten worden opgelost. En ik denk dat dit kabinet dat ook gaat doen. Ze zijn minder ideologisch, meer pragmatisch. Ons land staat bol van de fraude. Daarom denk ik dat de onderwijspolitiek weer centraler zal worden. Minder vrijheid-blijheid voor de scholen. Zij hebben gemaakt dat diploma's niets meer waard zijn.'

› **Je bent ook supporter van het eerste uur van Beter Onderwijs Nederland.**

'Ja. Zij hebben veel op de agenda gezet: de problemen in het hbo, het gebrek aan goede lerarenopleidingen, het ten onrechte terugdringen van de vakinhoudelijke kennisoverdracht ten faveure van het zogenaamd competentiegericht leren. Tegenwoordig mag je schattend rekenen. Maar hoe doe je dat in een ziekenhuis als je medicijnen moet samenstellen? Ik heb het gevoel dat de nood nu zó hoog is geworden dat men de zaak op pragmatische wijze gaat aanpakken.'

› **Hoe heeft het zover kunnen komen, dat we nu zo over ons onderwijs praten?**

Hij verheft zijn stem: 'Ik denk dat mijn partij, de PvdA, heel veel boter op het hoofd heeft.'

Ministers van die partij zijn de instigatoren geweest van veel dingen die misgegaan zijn in het onderwijs. Natuurlijk hebben ook andere partijen daaraan bijgedragen. Vanaf begin jaren zeventig is fout op fout gestapeld, vooral door het vakinhoudelijke en het excellente niet te waarderen. Of neem al die onderwijskundigen die we hebben, of al die mensen die die speciale leerstoelen bevolken. Heel veel zijn er lid van de Partij van de Arbeid. En ze verkopen allemaal kletspraatjes; ze hebben zelf nooit voor de klas gestaan. En die gaan mij dan vertellen hoe ik wiskundeles moet geven. Neem die basisvorming, het idee dat je alle kinderen gelijk moet behandelen. Terwijl iedereen weet: we zijn gelijkwaardig, maar niet gelijk. Het waren ook PvdA'ers die al die fusies van scholen geregeld hebben. Puur uit kostenbesparing – dachten ze – niet om het belang van de leerlingen te dienen. Gevolg? Meer misdragingen op school, meer anonimiteit, meer uitval, minder gemotiveerde leraren, veel management. Het was Jo Ritzen die de lerarenopleidingen voor academici heeft afgeschaft. Ik heb nog les gehad van gepromoveerde docenten, karakteristieke figuren, mensen die autoriteit hadden op grond van hun vak kennis, mensen die je konden enthousiasmeren. Ritzen vond al die kennis voor de klas maar verspilling. Volgens hem hoefde je niet meer te weten dan nodig was om je examen te halen. De PvdA is desastreus geweest voor het onderwijs.'

› **Hoe kijk je aan tegen de enorme bezuinigingen die dit kabinet wil doorvoeren?**

'Dan moet je onderscheid maken. Je hebt bezuinigingen die de mensen recht in het hart raken, bezuinigingen die een negatief effect hebben op de publieke sector en bezuinigingen die terecht zijn, omdat ze kunnen aanzetten tot het leveren van betere prestaties. Neem de jeugdzorg. Dat is nu een grote bende. De kinderen waar het om gaat en die in de problemen zitten, zijn helemaal buiten beeld. Ze produceren alleen maar wachtlijsten. De hele jeugdzorg moet fundamenteel worden herstructureerd. Er is nu veel te veel sprake van fragmentatie, vooral van de verantwoordelijkheden. We moeten naar minder bureaucratie, minder organisaties, minder protocollen, en meer gericht zijn op het oplossen van de concrete problemen van kinderen. Zo'n andere aanpak leidt vast ook tot besparingen.'

› **Waarom hebben economen nog niet bedacht hoe we van die cycli af kunnen komen waarbij we dan eens hoogconjunctuur hebben en dan weer eens een**

'De hele jeugdzorg moet fundamenteel worden herstructureerd'

recessie waarbij veel kapitaal en menskracht vernietigd wordt?

'Ik denk dat we daar niet vanaf komen, om de simpele reden dat het in de aard van het beestje zit. Voorspoed en tegenslag wisselen elkaar nu eenmaal af, net als bij de mens. De ene periode is ook de voorwaarde voor de andere. Een crisis is een soort creatieve pauze. Als er zich nieuwe markten of nieuwe ontwikkelingen aandienen, dan hebben velen de neiging daarin te gaan investeren. Overproductie dreigt en het is logisch dat er dan een herschikking volgt.'

› **Hoe kunnen we het algemeen belang onderdeel maken van de economische afwegingen en besluiten?**

'Mechanism design gaat uit van de mensen en hun behoeften. Het zoekt de optimale vormen van coördinatie, vormgegeven door verstandige prikkels. Die prikkels moeten zorgen dat het gedrag van de mensen zodanig wordt gekanaliseerd dat de maat-

schappelijke doelen tot hun recht komen. Neem het toezicht op de banken: we zijn nu aan het uitvogelen hoe we dat het beste kunnen organiseren zodat het maatschappelijk belang beter gediend wordt.'

› **Maar hebben we dan de laatste decennia niet veel te veel alles vrij gelaten? Elke overheidsinterventie was verdacht.**

'Dat klopt. Er is veel te veel nadruk gelegd op de individuele vrijheid van mensen en instellingen. En dat decentraliseren zonder na te denken over de effecten daarvan, heeft de zaak ook al niet geholpen. Ik moet wel zeggen dat deze houding ook een reactie was op de periode daarvoor, waarin de overheid te veel macht en mogelijkheden werden toegedicht. Maar we zijn zeker veel te ver doorgeschoten.'

tekst Jan Marijnissen
foto's Suzanne van de Kerk

VUIST

Op 27 november kwamen ruim 1500 mensen naar de Babanthalen in Den Bosch voor de manifestatie 'Armoede werkt niet'.

Foto 1

Jan Braem, sociale werkplaats-medewerker, zet de toon met een driewerf 'Armoede werkt...NIET!'

Foto 2

FNV-voorzitter Agnes Jongerius: 'Werken onder het minimumloon accepteren wij niet'

Foto 3

Boodschap aan Den Haag: ook Emile Roemer ondertekent

Foto 4

Cabaretier Vincent Bijlo: 'Jullie zijn al lang geen slap handje meer, maar een ijzersterke vuist'

Foto 5 + 6

Strijdbaarheid in de Brabanthallen: al snel bleek de zaal te klein

foto's Suzanne van de Kerk

> BESCHAAFD SCHREEUWEN

Op 20 november schreeuwde Nederland om kunst en cultuur. Althans, die Nederlanders die zich zorgen maken om de kabinetsvoorstellen. Het kabinet wil onder andere belangrijke orkesten opdoeken, een vijfde van het kunstsubsidiegeld

bezuinigen en de btw op muziek- en theatervoorstellingen verdrievoudigen. In heel Nederland deden daarom mensen mee met de actie 'Nederland schreeuwt om cultuur'. Zo ook de 500 SP'ers die vanwege de Nieuwe Ledendag op bezoek waren in

de Tweede Kamer. Samen met SP-fractievoorzitter Emile Roemer, acteur Stefan de Walle, zanger Bob Fosko en cabaretier Sjaak Bral, vulden zij de hal van het Tweede Kamergebouw voor het eerst in de geschiedenis met luid geschreeuw.

> NEK UITSTEKEN VOOR JEUGDZORG

SP-Kamerlid Nine Kooiman maakte tijdens haar debuut in de Kamer dankbaar gebruik van haar verleden als jeugdhulpverlener: 'Mijn collega's en ik hadden veel te maken met versnippering en bureaucratie. Mouwen opstropen en daar korte metten mee maken is de enige remedie.'

Kooiman pleitte voor behoud van het recht op jeugdzorg en tegen eigen bijdragen. Van het Erfocentrum, het nationaal kenniscentrum voor erfelijkheid en zwangerschap, kreeg Kooiman twee weken eerder een 'Gekroonde Giraffe', als dank voor het werk van de SP. Aan het

eind van haar maidenspeech maakte ze een gul gebaar naar de minister: 'Als u ook bereid bent uw nek uit te steken door mijn voorstellen uit te voeren, sta ik mijn giraffe graag aan u af. Zullen we dat afspreken?'

5 VRAGEN AAN

foto Luuk van der Lee / HH

JAAP MODDER

De Nijmeegse SP diende onlangs een motie van wantrouwen in tegen Jaap Modder, bestuursvoorzitter van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen. Een Stadsregio is een tamelijk onbekende bestuurslaag, waarop geen democratische controle mogelijk is maar die wel over grote bedragen beslist. Modder spiegelde de Stadsregio voor dat het schrappen van goedkope buskaartjes in de regio niet tegen te houden was; en dat de afschaffing van de strippenkaart in Limburg en Noord-Brabant een feit was. Hij sprak echter voor zijn beurt.

› **De motie van wantrouwen haalde het niet. Blij?**

‘Ja en nee. Ja, omdat nu duidelijk is dat de SP en enkele splinterpartijen alleen staan met hun kritiek. Nee, omdat de SP, die ik sympathiek vind, mij in het wilde weg beschuldigde.’

› **Nou, de motie van wantrouwen kreeg weliswaar geen meerderheid maar de Nijmeegse gemeenteraad zei de gang van zaken wel af te keuren.**

‘Kan ik me wel voorstellen: Nijmegen heeft lang een eigen vervoersbedrijf gehad en ook lang lol gehad van te lange stippenkaartzones. De stad is wat dat betreft verwend.’

› **Ging het dan niet over uw rol als voorzitter van de Stadsregio?**

‘Een GroenLinks-raadslid zei: ‘We hebben die Modder te veel z’n gang laten gaan.’ Ja hállo, dan moet je als politiek dáár wat aan doen!’

› **Namens wie spreekt u eigenlijk?**

‘Namens twintig gemeentes in de regio.’

› **Oké, maar wat is precies de democratische basis van de Stadsregio?**

‘Die vraag wordt altijd gesteld als een bepaald besluit niet bevalt. Ik heb zelf ooit voorstellen gedaan om de Stadsregio te democratiseren. Daar wilden de gemeentes toen niet aan. Nou dan.’

› COMMISSIE-DE WIT II

SP-Kamerlid Jan de Wit is verkozen tot voorzitter van de tweede parlementaire enquêtecommissie aangaande de kredietcrisis. Deze commissie zal onderzoeken of de tientallen miljarden aan crisismaatregelen goed besteed zijn. Eerder leidde De Wit al het onderzoek naar de oorzaken van de kredietcrisis.

› CO₂ IS INDERDAAD NEE

Het regeerakkoord bevatte ook een klein beetje goed nieuws. De opslag van CO₂ onder een woonwijk in Barendrecht gaat niet door, bij gebrek aan draagvlak onder de bevolking. Gerard van Gils was vorig jaar een van de initiatiefnemers van de eerste demonstratie tegen dit plan en heeft nu met de stichting ‘CO₂ is Nee’ succes. Van Gils: ‘Wij hebben in Barendrecht de druk op politiek, pers en publieke opinie opgevoerd en ervoor gezorgd dat iedereen weet dat er geen draagvlak is. Zo hebben

we mensen opgeroepen bezwaarschriften in te dienen, wat leidde tot het enorme aantal van 1127 bezwaarschriften. Onze argumenten gaan niet alleen over het mogelijke gevaar van opslag onder een woonwijk met 25.000 mensen, maar vooral over de onzin van CO₂ opslaan. Dat is geen duurzame oplossing, want het kost alleen maar méér energie.’ Van Gils ondervond veel steun van SP-Tweede-Kamerfractie: ‘Ook onder andere Barendrechters is er grote waardering voor de alerte houding van de SP.’ Van Gils is inmiddels SP-lid en voorziet dat dit nog niet het einde van het CO₂-protest is: ‘We krijgen nu verzoeken voor ondersteuning uit het noorden van het land, omdat daar de opslag nog niet van de baan is. Wij helpen ze graag om ook daar deze onzin te stoppen.’

› ‘GEEN AGENT EXTRA’

‘De regering beloofde dat er drieduizend agenten bij zouden komen, maar dit is goedkope propaganda over de rug van de dienders’, stelt SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak. Minister Opstelten van Veiligheid moest na vragen van Van Raak

toegeven dat er door bezuinigingen ook minstens drieduizend agenten zullen verdwijnen. Als gevolg van financiële problemen bij de politiekorpsen dreigen duizenden agenten namelijk hun baan te verliezen.

‘ZOIETS KUN JE MOEILIK AAN EEN NORMAAL MENS UITLEGGEN’

OV-CHIPKAART: VIER STAPPEN ACHT

De invoering van de ov-chipkaart gaat bepaald niet van een leien dakje. Bij verschillende meldpunten stromen de klachten van reizigers binnen. SP-Tweede Kamerlid Farshad Bashir noemt het ov-chipkaart-bedrijf TLS een schimmig bv'tje en wil dat het wordt opgeheven.

Voortaan geen verschillende papieren kaartjes meer, maar één digitale kaart voor alle soorten openbaar vervoer en moeiteloos betalen per afgelegde afstand in plaats van per zone: het reizigersgemak staat voorop bij de invoering van de ov-chipkaart. Tenminste, als we het Trans Link Systems (TLS) moeten geloven, het bedrijf dat voor de invoering verantwoordelijk is. SP-Tweede Kamerlid Farshad Bashir volgt het proces met argusogen. Mede op zijn aandringen heeft de regering besloten dat de knelpunten van de ov-chipkaart in beeld gebracht moeten worden. Ondertussen stroomt bij speciale meldpunten van de SP en de onafhankelijke toezichthouder OV loket een recordaantal klachten binnen. Voor Bashir is de maat vol: hij wil dat TLS wordt opgehe-

ven. Bashir: ‘TLS is een schimmig bv'tje dat de laatste tientallen jaren miljoenen verlies heeft gemaakt, terwijl de top zijn zakken blijft vullen. Ondanks het immense verlies van 74 miljoen euro in de laatste vier jaar, verdienen de drie bestuurders van TLS gezamenlijk ruim 640.000 euro op jaarbasis. Dat is ruim boven de Balkenende-norm. Iedere vorm van controle op het bedrijf ontbreekt. Dan kan je als minister maar één ding doen: onmiddellijk orde op zaken stellen.’

Stap 1: Reizigersgemak

Bij de ontwikkeling van de ov-chipkaart staan reizigersgemak en eerlijker tarieven centraal, benadrukt TLS. Frans Blanker is senior adviseur Openbaar Vervoer van MuConsult, een onafhankelijk onderzoeks- en

adviesbureau op het gebied van verkeer en ruimtelijke planning. Hij beaamt dat de ov-chipkaart mogelijkheden biedt om gemakkelijker en goedkoper te reizen: ‘Maar die mogelijkheden worden nog niet volledig toegepast. De ov-chipkaart is vooral ontwikkeld omdat de vervoersbedrijven technisch meer inzicht wilden hebben in de verdeling van de vervoeropbrengsten, en de prijs als marketing-instrument wilden gebruiken. Alle technische eisen zijn verzameld en er is pas op een veel te laat moment gevraagd hoe de kaart aantrekkelijk gemaakt kan worden voor de reizigers.’ TLS erkent dat nog niet alle mogelijkheden voor de reiziger benut worden, maar stelt dat dit komt doordat nog niet in heel Nederland met de ov-chipkaart gereisd kan worden, en het nog niet het

ERUIT

enige reis- en betaalmiddel is. Tot zover de theorie van het reizigersgemak van de ov-chipkaart, hoe makkelijk is de kaart op dit moment in het gebruik?

Stap 2: Verkrijgbaarheid

De verkoop- en oplaadpunten voor anonieme kaarten staan op www.ov-chipkaart.nl. Deze kaarten zijn nog niet overal verkrijgbaar en bieden geen kortingsmogelijkheden. De persoonlijke kaart biedt hiervoor een oplossing, omdat die vanuit huis besteld kan worden en bijvoorbeeld leeftijdgebonden kortingen kent. Toch is ov-deskundige Blanker niet onverdeeld positief: 'Je moet de kaart aanvragen met formulieren, of via internet, met wachtwoorden. Voor de jongere generatie is dat gesneden koek, maar

veel ouderen kost dat wel moeite. Bovendien betaal je € 7,50 voor zo'n kaart, als je met de trein wilt reizen moet je hem eerst nog activeren en dan staat er ook nog geen reis-saldo op. Als je die drempels weghaalt, haal je ook meteen veel tegenzin en chagrijn weg. Als ik een auto koop wordt die met een volle tank benzine aangeleverd en krijg ik uitleg over alle knopjes, zo iets zou je ook met het openbaar vervoer moeten doen.' Jannemieke Zandee, woordvoerder van TLS: 'OV-chipkaarten worden via de post verstuurd en zijn bewust niet geladen met saldo. Het zou hierdoor aantrekkelijk worden om deze kaarten en daarmee het saldo van de reiziger uit de post te ontvreemden. Bij de ov-chipkaart wordt een brochure geleverd met uitleg, vergelijkbaar met de uitleg over de knopjes van een auto.'

Stap 3: Reisgemak

Reizen met de ov-chipkaart is volgens Blanker voor frequente reizigers vaak gemakkelijker. Voor mensen die minder reizen vaak niet: 'Een veelgehoorde klacht is dat reizigers hun borg kwijttraken bij het in- en uitchecken. Door kapotte apparatuur, of omdat ze nog moeten wennen aan het verplichte uitchecken. Daarbij helpen alle verschillende systemen niet. Zo moet in het streekvervoer bij elke overstap uit- en weer ingecheckt worden. Maar in de trein moet je dat juist niet doen, tenzij je overstapt tussen treinen van NS, Veolia of Syntus. Zo iets kun je moeilijk aan een normaal mens uitleggen.' Als de techniek of je geheugen hapert, ben je de 4 euro borg kwijt.

Ook moet je niet op een station als Amsterdam Amstel, waar de treinen en metro's op hetzelfde perron aankomen, rechtstreeks vanuit de trein in de metro stappen. Die 'fout' kost maar liefst 24 euro borg: 20 voor

DE EISEN VAN DE SP VOOR INVOERING OV-CHIPKAART

- 1 REIZEN MET OV-CHIPKAART NIET DUURDER DAN STRIPPENKAART
- 2 AANSCHAF OV-CHIPKAART TEGEN KOSTPRIJS
- 3 ALLE KORTINGEN BLIJVEN BESTAAN
- 4 OOK KORTING VOOR ANONIEME OV-CHIPKAARTEN
- 5 PER REIS ÉÉN OPSTAPTARIEF
- 6 SCHADELOOSSTELLING ABONNEEHOUDERS BIJ DIEFSTAL, VERLIES OF DEFECT
- 7 GEEN BOETE VOOR ABONNEEHOUDERS BIJ NIET-INCHECKEN
- 8 OV-CHIPKAART OOK GESCHIKT VOOR GEHANDICAPTEN EN SLECHTZIENDEN
- 9 MENSELIJK TOEZICHT IN HET OPENBAAR VERVOER BLIJFT
- 10 IN- EN UITCHECKPOORTJES FUNCTIONEREN MINSTENS 95% VAN DE TIJD
- 11 MINSTENS 75% REIZIGERS GEBRUIKT OV-CHIPKAART VRIJWILLIG
- 12 BINNEN 2 JAAR VEILIGE OV-CHIPKAARTEN
- 13 ALLE TRANSACTIES BINNEN 24 UUR DIGITAAL IN TE ZIEN
- 14 REISGEGEVENS NIET LANGER DAN 1 JAAR BEWAREN
- 15 REEDS BEKENDE TECHNISCHE PROBLEMEN ZIJN OPGELOST

de trein en 4 voor de metro. Een oplettende reiziger kan dit bedrag wel terugkrijgen: door een formulier van de website van de busmaatschappij in te vullen en via de post op te sturen.

Om te voorkomen dat na een grote transactie meteen het reissaldo op is, kun je het saldo automatisch laten aanvullen wanneer het onder een bepaald bedrag komt. Daarbij kan zich wel het probleem voordoen dat als er onvoldoende geld op je bankrekening staat, je daar niet direct een melding van krijgt. Je merkt het pas als je opeens niet meer in kunt checken. Deblokkeren kan pas later, als je een brief van TLS hebt ontvangen waarmee je naar het loket moet.

Stap 4: Betalingsgemak

Wat kost reizen met de ov-chipkaart? Dat is vaak moeilijk te voorspellen en zelfs achteraf geeft het digitale transactieoverzicht niet altijd uitsluitsel. Een reis staat er pas na een dag op, of helemaal niet. Bij automaten en loketten zijn transactieoverzichten van je laatste tien handelingen verkrijgbaar. Op die manier overzicht houden is wel omslachtig, want elke in- of uitcheck en saldo-aanvulling geldt als een aparte transactie. De reiskosten zijn moeilijk te voorspellen, want je betaalt per kilometer in plaats van per zone. Afhankelijk van de lengte van je reis kan je duurder of goedkoper uit zijn dan met een papieren kaartje. In Nijmegen zijn reizigers met een ov-chipkaart gemiddeld 8,5 procent duurder uit – mede veroorzaakt doordat een aantal kortingen niet gelden voor chipkaartgebruikers. De kortingsmogelijkheden die er wel zijn, moeten (vaak tegen betaling) van tevoren aangevraagd en geactiveerd worden, meereiskorting is niet mogelijk en aan dalurenkortingen zit-

KLACHTEN TOP VIJF

De meeste gemelde klachten bij de SP (www.ovchipleed.nl) en OV-loket.

- 1: Uitcheckproblemen waardoor de borg vervalt
- 2: Dubbele instaptarieven
- 3: Kapotte ov-chipkaarten
- 4: Prijsverhogingen en het wegvallen van kortingen
- 5: Onduidelijkheid over tarieven

ten meer haken en ogen. Verder maakt het verschil hoe je eventueel bent overgestapt. In veel gevallen berekent het systeem geen nieuw opstaptarief als je binnen 35 minuten verder reist. Overstappen tussen Veoliabus- en -treinen is daardoor goedkoper. Maar NS gebruikt een afwijkend chipsysteem, waardoor je altijd een dubbel opstaptarief betaalt en dus duurder uit bent. Die onoverzichtelijke tarieven en kortingsregelingen zijn volgens Blanker een groot nadeel: 'Je mag toch verwachten dat minimaal de gebruikelijke kortingen mogelijk zijn als je zo'n kaart helemaal invoert.' Een 'best price optie' zou aantrekkelijk zijn: 'Het systeem berekent dan aan het einde van de maand het meest voordelige tarief voor de reiziger, waardoor die zekerheid heeft dat hij nooit te veel betaalt. Als je daar reclame voor maakt, zou je zelfs meer mensen over kunnen halen om gebruik te maken van het openbaar vervoer. Per reiziger verdienen de vervoerders dan minder, maar in totaal kan het ze geld opleveren.'

Nieuws

De problemen met de ov-chipkaart zijn ook doorgedrongen tot politiek Den Haag.

SP-Tweede Kamerlid Farshad Bashir kaartte de problemen meermaals aan en begin oktober sloten andere partijen zich aan bij zijn kritiek. Toenmalig minister Eurlings besloot daarop dat de strippenkaart voorlopig nog niet mag worden afgeschaft in Oost Nederland. De knelpunten moeten in kaart gebracht worden en er is een onderzoekscommissie aangesteld. In december besloot minister Schultz om de ov-chipkaart ook in Friesland nog niet te verplichten. Er zijn nog te veel problemen, zo kan er op veel buslijnen niet met de ov-chipkaart naar de aangrenzende provincies Drenthe en Groningen worden gereisd. 'Gelukkig heeft het kabinet geluisterd naar de Friese reiziger en het besluit ingetrokken', vindt Bashir. 'Eerst de ov-chipkaart verbeteren, dan pas volledig invoeren.'

TLS betreurt in een reactie de negatieve toon van dit artikel en wil in gesprek met Farshad Bashir en Frans Blanker.

tekst en foto's Jola van Dijk

www.sp.nl/verkeer

HET BEDRIJF ACHTER DE OV-CHIPKAART

Trans Link Systems (TLS) is verantwoordelijk voor alle transacties met de ov-chipkaart. Deze bv wordt met publieke middelen betaald en is voor 100 procent eigendom van vier publieke vervoersbedrijven: de NS en de stadsvervoerders GVB, RET en HTM. Ondanks de publieke taak en financiering is TLS een private onderneming en bestaat er volgens het bedrijf zelf geen directe relatie met publieke middelen. De Balkenende-norm is daarom niet van toepassing. Journalisten en de SP-Tweede Kamerfractie ontdekten dat de drie topmensen van TLS in 2008 gezamenlijk een beloning van 672.000 euro ontvingen, terwijl het bedrijf alleen nog maar verlies heeft gedraaid. Begin 2009 bedroeg het totale verlies van TLS al ruim 54 miljoen euro. Zolang de ov-chipkaart niet het enige betaalmiddel in het openbaar vervoer is, zullen die verliezen naar verwachting alleen maar verder oplopen. TLS moet de winst namelijk halen

uit het verwerken van transacties en het verkopen van kaarten. Het bedrijf beheert op ieder moment tientallen miljoenen aan reizigerssaldo en reiskosten – overigens zonder toestemming van De Nederlandsche Bank, door een uitzondering op de Europese regels. Ander saillant detail: de beveiliging van de ov-chipkaart is in 2008 al door onderzoekers van de Radboud Universiteit gekraakt. Inmiddels bereidt TLS wel een volgende versie van de ov-chipkaart voor, met een hoger beveiligingsniveau. Tot het zover is kunnen handige computergebruikers, volgens maandblad PC-Active, met een handleiding van internet en een gewone computer het saldo van de ov-chipkaart wijzigen. De SP wil nu dat TLS onmiddellijk wordt opgeheven. De taken van het bedrijf zouden direct onder minister Schultz moeten vallen.

STEUN AAN OVERLEVENDE

Saih Bin Sakam is de enige overlevende van het bloedbad in 1947 in het Javaanse dorpje Rawagedeh. Tijdens de Indonesische onafhankelijkheidsoorlog hield Nederland zogenoemde 'politioele acties' om het Nederlandse gezag te herstellen na het uitroepen van de onafhankelijkheid. Op 9 december 1947 werd bijna de hele mannelijke bevolking van Rawagedeh doodgeschoten door Nederlandse militairen. Bin Sakam overleefde het bloedbad omdat hij zich doodhield, na geraakt te zijn door kogels. De verantwoordelijken zijn nooit vervolgd. Bin Sakam was in Nederland om zijn zaak te bepleiten; hij en negen nabestaanden willen excuses en een schadevergoeding. De SP vindt dat de staat verantwoordelijkheid moet nemen. SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel nodigde Bin Sakam uit om in het Tweede Kamergebouw aandacht te geven aan dit onrecht. Bin Sakam gaf aan verrast te zijn door de vriendelijkheid van de Nederlanders, maar ook verbaasd dat bijna niemand blijkt te weten wat er in die tijd in Indonesië is gebeurd.

foto Bas Stoffelsen

> MASSALE STAKING TNT

De postbodes en de sorteerders zijn boos. Duizenden gedwongen ontslagen, intimidatie op de werkvloer; de nadelen van liberalisatie van de postmarkt komen helemaal op hun bordje terecht. Na een door de SP georganiseerde startmanifestatie in Rotterdam en het vastlopen van het overleg tussen de bonden en TNT, leggen de postwerkers het werk neer. Meer dan tienduizend komen er op 16 november naar het hoofdkantoor van TNT in Den Haag om daar voor de deur een geweldige manifestatie te houden.

Na nog een staking van twee dagen, kondigen de vakbonden begin december een staking van drie dagen aan. Abvakabo FNV-bestuurder en woordvoerder van 'Red de postbode' Rob van de Post: 'Het voorstel van TNT aan de bond was: als de werknemers loon inleveren, dan kunnen we praten. Onacceptabel. Als TNT vasthoudt aan dit standpunt, is te verwachten dat er een onbeperkte staking komt. Dus staken tot we er uit zijn. Maar eerst de druk stap voor stap opvoeren en ze de kans geven wél te bewegen.'

 www.reddepostbode.nl

foto Bas Stoffelsen

Den Haag, 16 november – 'Sharon, Sharon, Sharon!' De stakers eisen dat SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen ook het podium op mag. Als antwoord op dat spreekkoor spreekt ze hen toe: 'Reken maar dat de hoge heren jullie goed kunnen horen.'

> SCHOONMAKERS WERELDKAMPIOEN

foto UNI Global Union

De succesvolle staking van de schoonmakers eerder dit jaar is ook internationaal opgevallen. En zo gebeurde het dat een schoonmaakster op Schiphol en eentje uit het Rotterdamse Erasmusziekenhuis die een jaar geleden nog om respect en een beetje loonsverhoging moesten vechten,

nu schitterden in Nagasaki (Japan) om een wereldcup op te halen: de internationale vakbondsprijs voor de beste vakbondsoctie. Judy Lock en Christine Monk-Simon spraken het congres van de Global Union (Wereldbond) toe in het Engels en het Spaans. Monk-Simon is

SP-lid en was een van dé gezichten van de staking: 'De reacties waren geweldig. Ik heb verteld dat we alleen iets voor elkaar krijgen als we het samen doen. De stakers hebben een familieband opgebouwd, door alle culturen heen. Daar ben ik nog trotser op dan op de prijs.'

> SP BLIJFT DE GROOTSTE IN OSS

Tijdens de herindelingsverkiezingen van 24 november haalde de SP in Oss negen zetels en bleef daarmee de grootste partij, ondanks licht verlies.

Natuurlijk moest de Osse SP wel even slikken toen duidelijk werd dat twee van de elf zetels verloren gingen. Maar het feit dat de partij wederom als grootste uit de bus kwam, terwijl er toch zo'n gure rechtse wind door het land waait, maakte veel goed. Winnaars waren de VVD (van drie naar zes zetels) en de lokale partij VDG (Voor De Gemeenschap), die haar zetelaantal van zes naar acht zag stijgen. VDG is sinds 2002 coalitiepartner van de SP.

De Osse verkiezingen kenmerkten zich ditmaal door een erg lage opkomst: slechts 43 procent van de mensen maakte de gang naar de stembus. Heel bijzonder is dat niet, omdat de opkomst bij herindelingsverkiezingen doorgaans een stuk lager is dan bij reguliere raadsverkiezingen in het hele land. Want daar besteden de landelijke media wél altijd fors aandacht aan. In de kerkdorpen lag het opkomstpercentage beduidend hoger, maar ook dat is volgens SP-fractievoorzitter Paul Peters niet echt bijzonder bij raadsverkiezingen. 'De aanwezigheid van lokale partijen stuwt de opkomst in de regel wat op. Daar komt bij dat het deze keer om herindelingsverkiezingen ging. Meestal leven die wat meer in de dorpen dan in de steden', aldus Peters.

SP-voorman en zittend wethouder Jules Iding heeft inmiddels het initiatief genomen

Uitslagenavond in Oss, op het scherm een voorlopige uitslag

voor coalitieonderhandelingen. Wat hem betreft wordt de huidige coalitie van SP, VDG en PvdA voortgezet: 'We hebben de afgelopen jaren goed samengewerkt en voor stabiel bestuur gezorgd. We moeten het eens worden over de bezuinigingen die het Rijk ons oplegt. Inzet van de SP daarbij

zal zijn dat de solidariteit in de Osse samenleving overeind blijft. Ook willen we het verenigingsleven en de cultuur zoveel mogelijk ontzien.'

Tekst Rob Janssen
Foto Paul Peters

> 'WETHOUDERSNORM'

De SP pleit in Amsterdam voor een 'wethoudersnorm' voor de salarissen in de semi-publieke sector. Dat betekent volgens SP-fractievoorzitter Laurens Ivens (foto) dat de nieuwe directeur van het gemeentelijk vervoersbedrijf, maar ook de directeurs van de openbare bibliotheek, de GGD, de haven en het afvalenergiebedrijf niet meer mogen verdienen dan de stedelijke wethouders. Tot nu toe streeft Amsterdam naar het salaris van de minister-president (186.000 euro) als maximum. Volgens de SP zou gemeentelijk het forse salaris van de wethouders (110.000 euro) de grens moeten zijn. Ivens: 'Geen enkele dienaar van de publieke zaak in Amsterdam hoort meer te verdienen dan de eindverantwoordelijken.'

> PAK MISDAADGELD AF

Slechts 0,2 procent van de 18,5 miljard euro die jaarlijks wordt witgewassen in Nederland wordt afgepakt van criminelen. Dat berekende SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen. Zij roept minister Opstelten van Veiligheid dan ook op om van het afpakken van misdaadgeld een topprioriteit te maken. 'Geld is vaak de drijfveer voor crimineel gedrag. Misdadigers moeten daarom vooral ook in hun portemonnee getroffen worden.' Gesthuizen pleit daarom voor veel meer financieel onderzoek. Ook moet het standaard worden om bij ieder strafbaar feit te kijken wat iemand ermee verdiend heeft en hoe dat volledig kan worden afgepakt. 'Misdadig mag nooit lonen.'

Luís Inácio 'Lula' da Silva en zijn opvolgster Dilma Rousseff

BRAZILIË NEEMT AFSCHIED VAN DE POPULAIERSTE PRESIDENT UIT DE GESCHIEDENIS

FENOMEEN LULA

Driemaal lukte het hem *nét* niet, maar in 2002 won Lula de Braziliaanse presidentsverkiezingen. Er brak een spontaan carnaval uit: eindelijk was er 'een gewone man' aan de macht. In januari volgt zijn partijgenoot Dilma Rousseff hem op als president. Bij zijn afscheid is hij het populairste staatshoofd uit de Braziliaanse geschiedenis.

Luís Inácio 'Lula' da Silva: de bebaarde man met het bierbuikje. De man die net als de meeste Brazilianen houdt van een goede churrasco (gegrild vlees), een mooie pot voetbal en een koud flesje pils. Die letterlijk de taal van de gewone Braziliaan spreekt. Kortom: de man die alles vertegenwoordigt wat de traditionele politiek niet was. Politiek was immers van oudsher het exclusieve domein van de Braziliaanse elite. En daar

was plots Lula: kind van een straatarme migrantenfamilie die vanuit het noordoosten van Brazilië neerstreek in São Paulo. In zijn biografie vertelt hij hoe het gezin, dat bestond uit zestien mensen, een eenkamerwoning betrok, hoe hij aan het werk ging als schoenpoetser en hoe hij – als enige in het gezin – een schoolopleiding voltooide. Lula werkte zich op van metaalarbeider tot vakbondsleider en was vanaf de oprichting

in 1980 de onbetwiste voorman van de Braziliaanse Arbeiderspartij, de *Partido dos Trabalhadores*, kortweg PT.

Die PT ontstond aan het einde van de dictatuur en vertegenwoordigde maatschappelijke groepen die nooit een stem in de politiek hadden gehad. In de twintig jaar die volgden, creëerde de PT als oppositiepartij het imago van fel bestrijder van corruptie en politieke fraude. Vriend en vijand moesten erkennen dat de 'schone' Arbeiderspartij heel anders was dan de opportunistische carrièremachines die van oudsher de politiek domineerden. De partij onderscheidde zich door een enorm aantal actieve leden en een praktijkgerichte agenda. In 2002 won Lula de presidentsverkiezingen, nadat hij bij drie eerdere verkiezingen in de tweede ronde nipt had verloren.

'Lula is van ons!'

De verwachtingen waren bij Lula's aantreden extreem hoog gespannen. Als vertegenwoordiger van de anti-corruptiepartij PT zou hij eindelijk het vastgeroeste politieke stelsel gaan veranderen, verwachtten velen. In de eerste twee jaar van zijn mandaat ging het ook vrij goed met de regering-Lula. Hij voerde weliswaar een beleid dat veel behoudender was dan veel progressieven hoopten, maar zijn imago als integer bestuurder bleef intact. Peilingen wezen consequent op een massaal vertrouwen onder de bevolking. 'Lula é nosso', Lula is van ons, hoorde je veel op straat.

Lula wist grote successen te boeken op het gebied van onderwijs en armoedebestrijding. Veel arme Brazilianen zagen hun levensomstandigheden aanmerkelijk verbeteren. Grote campagnes, zoals het anti-hongerprogramma 'Fome Zero' (letterlijk: nul honger), droegen daaraan bij. Op het internationale vlak gaf hij het Braziliaanse zelfvertrouwen een boost. Hij wierp zich met succes op als vertegenwoordiger van een generatie nieuwe, zelfbewuste derde wereldleiders en zette het armoedevraagstuk consequent op de internationale agenda. Talloze bekende politici vlogen van over de hele wereld naar Brazilië om bij de president op bezoek te gaan. De Braziliaanse politiek leek, voor het eerst in tijden, ontdaan van cynisme en wantrouwen.

Corruptieschandaal

Helaas, in 2005 ging het mis. Er brak een enorm corruptieschandaal uit rondom Lula's tweede man: José Dirceu. Vooral binnen de PT heerste verslagenheid. De schone Arbeiderspartij bleek tot ontzetting van veel aanhangers van binnenuit zwaar vervuild te zijn. 'We beleven een moment van extreme ontgoocheling... dit keer geloofden we dat de beloofde veranderingen écht zouden komen', schreef het toonaangevende opinieblad IstoÉ.

Wonder boven wonder overleefde Lula de schandalen. Veel kiezers leken de president niet verantwoordelijk te houden voor de misstanden die zich in zijn omgeving hadden voorgedaan. Vooral de armere kiezers

hadden bovendien het gevoel dat Lula echt meer voor hen deed dan zijn voorgangers. Het gevolg: Lula werd herkozen als president. In zijn tweede termijn bleek zijn populariteit alleen maar te groeien. Recent onderzoek toont aan dat meer dan 80 procent van de bevolking weer op Lula zou stemmen als hij nu opnieuw kandidaat zou zijn geweest.

Armoedebestrijding

Hoe is die enorme populariteit nu – na acht jaar Lula – te verklaren? Lula's tegenstanders laten niet na erop te wijzen dat Lula een aantal van Brazilië's grootste problemen niet heeft kunnen oplossen. Ook benadrukken zij dat Lula het economisch tij mee had. Forse economische groei en de stabiliteit van de Braziliaanse munt, de real, maken regeren nu eenmaal stukken makkelijker. En de basis daarvoor is volgens de critici niet door Lula gelegd, maar door zijn voorganger Fernando Henrique Cardoso.

Cardoso heeft zeker bijgedragen aan de stabiele wisselkoers. Maar Lula heeft van die nieuwe stabiliteit wel op zijn manier gebruik gemaakt: meer dan twintig miljoen arme Brazilianen klommen op tot de middenklasse. Ook werden 12 miljoen van de allerarmste gezinnen ondersteund via het 'zakgeldprogramma' Bolsa Família. Mensen die hun kinderen laten vaccineren en naar school laten gaan, kunnen dankzij dit overheidsinitiatief een financiële tegemoetkoming aanvragen. Er is de gebruikelijke kritiek uit conservatieve hoek: mensen zouden hierdoor minder gaan werken en minder gemotiveerd zijn om hogerop te komen in het leven. Lula's programma's blijken echter wel degelijk vrucht af te werpen. Onderzoekers van de Wereldbank signaleerden diverse verbeteringen: meer kinderen op school, minder kinderarbeid en minder honger.

President Dilma

Het is grotendeels dankzij deze verdiensten van Lula dat de relatief onbekende econoom Dilma Rousseff als 'kandidate van Lula' vorige maand werd gekozen tot nieuwe president van Brazilië. Opmerkelijk gegeven is dat Rousseff tijdens de militaire dictatuur lid was van een kleine verzetsgroep, gevangen heeft gezeten en gemarteld is. Na

foto Agência Brasil

Luís Inácio 'Lula' da Silva

- 1945: Luís Inácio da Silva wordt geboren in Caetés (deelstaat Pernambuco)
- 1952: Het gezin Da Silva verhuist naar Sao Paulo
- 1957: Lula wordt schoenpoetser en straatverkoper
- 1959: Eerste 'echte' baan, in een fabriek
- 1975: Verkozen tot leider van een metaalbewerdersbond
- 1980: Mede-oprichter van de PT
- 1989: Lula voor het eerst presidentskandidaat
- 2002: President van Brazilië
- 2006: Herkozen voor zijn laatste termijn (het presidentschap duurt wettelijk maximaal twee termijnen)

het herstel van de democratie werd ze lid van de PT, waar zij een lange maar enigszins kleurloze politieke carrière achter de rug heeft. Lula vroeg haar in 2003 als minister van Energie, vanwege haar dossierkennis, vastberadenheid en degelijke reputatie. In 2005 benoemde hij haar tot zijn kabinetschef. De verkiezing van Dilma is om minimaal één reden een markant moment in de Braziliaanse geschiedenis: ze is de eerste vrouwelijke president van het land.

Rousseff heeft niet de uitstraling van Lula, en dat zal het voor haar zeker niet gemakkelijker maken. De combinatie van zijn aanstekelijke charisma en het gegeven dat hij feitelijk de positie van talloze armere Brazilianen wist te verbeteren, verklaren waarom Lula bij zijn afscheid de populairste president is uit de geschiedenis van het land. En waar voor- en tegenstanders twisten over de inhoud van Lula's politieke testament, komt The Economist tot een even heldere als gewichtige slotsom: 'Dilma erft een beter Brazilië dan Lula destijds, en dat heeft ze grotendeels aan hem te danken.'

tekst Peter Runhaar

'Dilma erft een beter Brazilië dan Lula destijds en dat is grotendeels zijn verdienste'

DE REGIO'S AAN ZET

Op 2 maart 2011 worden de derde verkiezingen binnen een jaar gehouden, ditmaal voor de Provinciale Staten. Het zal een spannende campagne worden; het gaat ook indirect om de Eerste Kamer. Daar heeft de regering-Rutte nu geen meerderheid. Als dat zo blijft, kunnen slechte plannen tegengehouden worden. Afgelopen twee maanden kwamen in heel Nederland SP-leden bij elkaar om verkiezingsprogramma's en kandidatenlijsten vast te stellen. Impressie uit Arnhem.

Zaterdagochtend 13 november zijn zo'n honderdtwintig leden uit Gelderland en Overijssel naar een hotel in Arnhem gekomen voor de regioconferentie. Daar zullen het verkiezingsprogramma en de kandidatenlijst worden vastgesteld. Uit de afdeling Doetinchem zijn vijf leden afgevaardigd. Petra Zimmerman uit Gaanderen is sinds maart van dit jaar lid van de SP en is voor het eerst aanwezig bij een regioconferentie: 'Ik stemde altijd al SP, maar nu Wilders zo

- De SP-afdelingen zijn ingedeeld in twintig regio's
- Twee keer per jaar zijn er regioconferenties; per conferentie twee of drie regio's bij elkaar.
- Alle leden kunnen zich bij hun afdelingsvoorzitter aanmelden voor de regioconferentie. De lokale ledenvergadering kiest de afgevaardigden voor de regioconferentie en bereidt deze inhoudelijk voor.
- Iedere twee jaar kiezen de afgevaardigden een regiovertegenwoordiger. Die ondersteunt afdelingen en is lid van het landelijke partijbestuur.
- Tijdens regioconferenties bespreken afgevaardigden, Statenleden en regiovertegenwoordigers standpunten van de partij, het functioneren van de Statenfractie en regionale acties. Ook worden congressen en landelijke verkiezingen voorbereid.
- In november hebben alle regioconferenties de verkiezingsprogramma's en kandidatenlijsten voor de Provinciale Statenverkiezingen van 2 maart 2011 vastgesteld.

opkomt wil ik niet meer aan de zijlijn blijven staan.' Daarom heeft ze deelgenomen aan de discussie in de afdelingsvergadering en gaat ze nu naar de regiovergadering, als een van de manieren om actief te worden. 'Je wordt geïnformeerd over problemen en mogelijke oplossingen, zodat je vervolgens zelf een bijdrage kunt leveren. Vooral het verhaal dat een Hengelose SP-wethouder hier vandaag hield over sociale werkplaatsen raakte me. Zij vertelde wat de landelijke bezuiniging in de praktijk betekent voor die mensen en hun gezinnen.'

Uiteraard gaat het op een regioconferentie niet alleen over landelijke, maar ook over regionale onderwerpen. Zo had de afdeling Doetinchem bijvoorbeeld graag gezien dat de snelweg A15 verder doorgetrokken zou worden. 'Op een regioconferentie kun je daar mooi de discussie over aangaan. Uiteindelijk hebben we ons voorstel weer ingetrokken, omdat duidelijk beargumenteerd werd dat het voor andere gemeentes juist nadelig is.' Zimmerman vindt de regioconferentie absoluut de moeite waard: 'Het is heel prettig om de hele dag met gelijkgestemden te praten. Het geeft een beetje een familiegevoel, want uiteindelijk werken we allemaal met hetzelfde enthousiasme aan dezelfde sociale doelen.'

Ondanks die eensgezindheid roept het hoofdstuk 'Weg met de provincie' uit het Gelderse verkiezingsprogramma nog wel wat discussie op. Het landelijk standpunt is dat provincies opgedeeld moeten worden in kleinere regio's. Dat wordt door vrijwel iedereen gesteund. Maar een aantal leden vraagt zich af of het wel een speerpunt moet zijn in het Gelderse verkiezingsprogramma. Naar aanleiding van die discussie wordt de tekst van het verkiezingsprogramma aangepast. Het nieuwe hoofdstuk met de positiever klinkende titel 'Bestuur dichtbij' en meer uitleg over dit standpunt krijgt uiteindelijk ruime steun van de regioconferentie. De afgevaardigden kiezen Eric van Kaathoven als Gelderse lijsttrekker. Waarom hij de nummer één van de SP wil zijn in een provincie die hij juist af wil schaffen? 'Er staat nog 4,9 miljard op de rekening van die provincie door de verkoop van de NUON-aandelen. Daar kunnen een hoop goede, maar ook foute dingen mee gedaan worden. Ik wil heel graag met een sterke SP-fractie bovenop die besluitvorming zitten.'

tekst Jola van Dijk
foto Javier Cornelissen

 www.sp.nl/partij/afdelingen

Petra Zimmerman (tweede van rechts): 'Het geeft een beetje een familiegevoel.'

VROEG OF LAAT: Q-KOORTS

Zomer 2008: Nadat in 2007 in het Brabantse dorp Herpen de Q-koorts is uitgebroken, eisen SP-Kamerleden Henk van Gerven en Hugo Polderman maatregelen van het kabinet. De ziekte, die overgaat van schapen en geiten op de mens en ernstige griep of longontsteking kan veroorzaken, breidt zich uit over Noord-Brabant. De SP-Kamerleden willen een meldplicht voor besmette boerenbedrijven en een verbod op uitrijden van mest – een van de oorzaken van verspreiding. Het ministerie van Landbouw wijst dit af omdat het te veel ‘rompslomp’ geeft. In november 2009, na anderhalf jaar, verspreidt de ziekte zich nog steeds en zijn inmiddels zes mensen aan de ziekte overleden en heeft een tiental mensen hartklepaandoeningen opgelopen. Henk van Gerven bepleit een onmiddellijk verbod op het transport van dieren door geitenhouders: ‘Tot nu toe lijken bij het kabinet vooral de economische belangen voorrang te krijgen boven de belangen van volksgezondheid. Dat kan zo niet langer.’ In januari 2010 moet Van Gerven nogmaals de minister aansporen om in actie te komen, na nog meer besmettingen.

foto Bart Nijs / Hollandse Hoogte

November 2010: Het rapport van de evaluatiecommissie Q-koorts verschijnt en trekt duidelijke conclusies: er is niet doortastend genoeg opgetreden. Volgens de commissie was er gebrek aan centrale regie en werd het bedrijfsleven nauwelijks aangesproken op

zijn verantwoordelijkheid. Van Gerven: ‘De overheid heeft toegegeven dat doortastender gehandeld had moeten worden.’ Hij verwacht dat de regering nu ook werk maakt van tegemoetkomingen voor slachtoffers van de Q-koorts.

> SPONTAAN PROTEST STUDENTEN

Op 29 november protesteerden zo'n tweeduizend studenten in Den Haag tegen de bezuinigingen op het onderwijs. Dat is bijzonder veel, als je bedenkt dat SP-Kamerlid Jasper van Dijk pas op 25 november mensen spontaan opriep te komen en hun stem te laten horen vóór het Kamerdebat. Hij deed dat via de internetsite Facebook. Toen vervolgens

foto's Maarten Heijink

bleek dat onverwacht veel mensen zich aanmeldden, is SP-jongerenorganisatie ROOD snel aan de slag gegaan om het grootschaliger te organiseren. ROOD waarschuwde tijdens de verkiezingen al voor de plannen van partijen om te snijden in het onderwijs. Maar nu de regering onder andere het collegegeld wil verhogen bij vertraging en de studiefinanciering wil

afschaffen voor de universitaire masters, blijkt de actiebereidheid groot. Tegelijk met de Haagse actie was er een demonstratie in Groningen, met nog eens tweeduizend studenten. Er worden meer acties gepland.

 www.sp.nl/onderwijs

> KERNWAPENS: PUBLIEK GEHEIM

foto sxc.hu

'Wat ik al heel lang vermoedde maar nooit zeker wist, is nu bevestigd.' Harry van Bommel probeert al jaren de discussie over kernwapens in Nederland te voeren, maar stuitte steeds op de weigering van de regering om te erkennen dat er kernwapens op Nederlands grondgebied staan. Totdat de klokkenluidersite Wikileaks eind november geheime documenten openbaarde, waarin wordt verwezen naar de kernwapens in Nederland en België. Van Bommel heeft minister Rosenthal van Buitenlandse Zaken om opheldering gevraagd en hoopt dat nu eindelijk het debat gevoerd kan worden: 'Ons doel blijft om de kernwapens uit Nederland terug te sturen naar de VS.'

> REIZIGER DE POT OP?

foto flickr.com

Treinpersoneel dat noodgedwongen een plasje in een fles doet omdat de trein geen wc heeft. Volgens SP-Kamerlid Farshad Bashir is het te gek voor woorden: 'De reiziger en het personeel moeten gewoon in iedere trein naar het toilet kunnen. Dat is geen gekke eis maar een minimale voorwaarde voor fatsoenlijk openbaar vervoer.' Een SP-motie hierover is al door de Tweede Kamer aangenomen. Toch vindt VVD-minister Schulz een paar extra toiletten op stations wel voldoende. Bashir: 'Wat heb je aan een toilet op het volgende station, als je door een storing drie uur stilstaat in een trein zonder toilet?'

> OP Z'N JAPANS

Met de slogan 'Japanse toestanden op station Duiven' heeft SP-Duiven, samen met de Provinciale Statenfractie, actie gevoerd op het Duivense NS-station. Overvolle perrons, overvolle treinen en treinen die soms niet eens stoppen; het lijkt in Duiven regelmatig erg veel op de bekende beelden van de Japanse metro. Met het Japanse stationsbord en een handtekeningenactie strijdt SP-Duiven

voor een dubbelspoor op het traject Winterswijk-Arnhem.

> WERKGROEP LINGEWAARD OP STOOM

Jeroen van der Haring is een van de voortrekkers van SP-werkgroep Lingewaard, een gemeente vlak onder Arnhem. In een paar maanden zijn leden geworven, plannen gemaakt en acties gevoerd. Van der Haring: 'Vlak voor de Tweede Kamerverkiezingen heb ik onze moederafdeling Nijmegen gebeld, met de boodschap dat het tijd was voor een SP-afdeling in Lingewaard. We zijn leden gaan bellen en toen bleek er veel animo te zijn.' Er werd weinig tijd verspild; intussen hebben de SP'ers de lokale televisie gehaald met hun actie tegen de loonsverhoging van wethouders. Van der Haring: 'Er wordt hard

bezuinigd, maar wij zagen in de begroting dat wethouders en raadsleden er fors op vooruitgaan. Toen hebben we aan de bel getrokken.' Op een ander punt is het eerste succes al binnen. Mensen met een minimum die kwijtschelding wilden van gemeentebelasting, moesten de portemonnee trekken voor een toets of ze daarvoor in aanmerking kwamen. Door vragen van de SP-Lingewaard is dit direct stopgezet en worden de regels aangepast. De werkgroep doet inmiddels onderzoek naar de verkeersoverlast in het centrum van Huissen. Ze zijn nog niet van de SP af daar in de Lingewaard!

> EMILE ROEMER PROMOVEERT OUDE IJSSELSTREEK

Een jaar na de eerste vergadering van de nieuwe werkgroep Oude IJsselstreek kwam SP-leider Emile Roemer langs om de werkgroep te promoveren tot 'afdeling in oprichting'. Dit houdt in dat de SP'ers in Oude IJsselstreek het komend halfjaar de puntjes op de i zetten om een zelfstan-

dige SP-afdeling te worden. Ondertussen voert de Achterhoekse bijna-afdeling actie voor behoud van zwembaden, voor een betere ov-verbinding, en steunt ze bewoners die zich zorgen maken over de leegstand en de renovatie van de Vogelbuurt.

De SP wil eind 2011 200 afdelingen hebben. Woon je in een gemeente die nog geen zelfstandige afdeling heeft, en zie je kansen, neem dan contact op met de voorzitter van de afdeling waar je onder valt. En kom in actie voor een sociale gemeente.

BINNENGEHAALD

Zelfs met een rechtse coalitie lukt het de SP om grote en kleine dingen voor elkaar te krijgen. In de Tweede Kamer, maar ook in de Eerste Kamer en het Europees Parlement. Een paar voorbeelden van de afgelopen maanden.

GESUBSIDIEERD BELEGGEN VOOR RIJKELUI GESTOPT

De Tweede Kamer heeft een voorstel aangenomen van SP-Kamerlid Farshad Bashir om een einde te maken aan de belastingconstructie die maakte dat mensen die meer dan 70.000 euro verdienen subsidie kregen om te beleggen in schepen.

ROEMERNORM INGEVOERD

Minister Donner van Binnenlandse Zaken gaat op elk ministerie de 'Roemernorm' instellen, genoemd naar Emile Roemer omdat hij dit bezuinigingsvoorstel heeft ingediend. Voortaan mag niet meer dan 10 procent van de personeelskosten worden uitgegeven aan dure externe adviseurs.

TEVEEL AAN SALARIS TERUGBETALEN

SP-Kamerlid Jasper van Dijk zorgde ervoor dat staatssecretaris Zijlstra heeft toegezegd dat topbestuurders in het onderwijs die meer verdienen dan een minister het verschil moeten terugbetalen.

BETER EUROPEES LOBBYREGISTER

SP-Europarlementariër Dennis de Jong onderhandelde actief over het register voor lobbyisten in Brussel. Daardoor komen er nu strengere regels en een gedragscode. De gegevens zullen elk jaar worden geactualiseerd.

VERKOOPTRUC STAATSLOTERIJ GESTOPT

De Staatsloterij stopt per januari 2011 met de verkooptruc van de éénvijfde loten, waardoor mensen niet de geadverteerde hoofdprijs kregen. Voormalig SP-Kamerlid Arda Gerkens stelde deze zaak aan de orde en nu is het geregeld.

GELD DIRECT NAAR SCHOLEN

Om de macht van bestuurders in het onderwijs in te dammen, wil de Tweede Kamer op voorstel van SP-Tweede Kamerlid Manja Smits experimenteren met het overmaken van onderwijsgeld naar de scholen zelf in plaats van naar het overkoepelend schoolbestuur.

MAXIMUMSALARIS ONDERWIJS

SP-Kamerlid Jasper van Dijk kreeg de Kamer achter zijn voorstel om de zakkenvullerij in de onderwijstop te stoppen. Er komt op korte termijn een wettelijk maximumsalaris voor bestuurders in het onderwijs.

NABESTAANDEN MOGEN LINTJE HOUDEN

Als iemand die ooit een lintje heeft gekregen overlijdt, dan moeten de nabestaanden die koninklijke onderscheiding inleveren; voor veel nabestaanden pijnlijk en onbegrijpelijk. De Tweede Kamer steunde het voorstel van SP-Kamerlid Ronald van Raak dat dit niet meer hoeft.

STRENGERE BELONINGSREGELS VERZEKERAARS

Dankzij een motie van Emile Roemer gaat ook de top van grote verzekeraars zoals ING en Aegon zich houden aan strengere regels rondom bonussen en topbeloningen.

PENSIOENEN NIET VANWEGE RENTE KORTEN

Op voorstel van SP-Kamerlid Paul Ulenbelt heeft de Tweede Kamer uitgesproken dat er niet gekort mag worden op de pensioenen wanneer de lage markrente hiervoor de enige reden is.

AANPAK AGRESSIE TEGEN POLITIE

De Tweede Kamer steunt het plan van SP-Kamerlid Ronald van Raak om agressie tegen agenten aan te pakken. Onder andere door snel te straffen en verdachten vaker de schade te laten betalen.

UITBREIDING SPREEKRECHT SLACHTOFFERS

Staatssecretaris Fred Teeven gaat het door de Tweede Kamer al gesteunde voorstel van de SP uitvoeren waarmee het spreekrecht voor slachtoffers in strafzaken wordt uitgebreid. Behalve het slachtoffer zelf zullen ook vertegenwoordigers van slachtoffers, zoals bijvoorbeeld ouders van kinderen en verstandelijk gehandicapten, spreekrecht krijgen.

BETERE BESCHERMING BELEGERS

Op voorstel van de SP en het CDA komt er uiterlijk 1 januari 2012 een betere bescherming tegen frauduleuze beleggingsfondsen zoals Easy Life en Palm Invest.

EINDE AAN ONTDUIKING ERFBELASTING RIJKE FAMILIES

Op voorstel van SP en GroenLinks besloot de Tweede Kamer om de 'Edelweissroute' aan te pakken; vermogende families stalden hun bezittingen in bijvoorbeeld Zwitserland, waardoor zij in de praktijk nauwelijks erfbelasting betaalden.

VERBOD ONGEVRAAGD LEZEN E-MAILS

SP-Europarlementariër Dennis de Jong kreeg in het Europees Parlement steun voor zijn voorstellen tegen het meelezen van e-mails en chatsessies door bedrijven voor reclame-doeleinden. Dit mag niet meer zonder uitdrukkelijke toestemming vooraf.

OMSTREDEN WET INLICHTINGEN-DIENSTEN INGETROKKEN

'Wie zegt de rechtsstaat te willen bewaken tegen terroristische aanvallen van buiten, moet ervoor zorgen diezelfde rechtsstaat niet van binnenuit onnodig te ondermijnen', aldus SP-Eerste Kamerlid Arjan Vliegthart. Hij is dan ook blij met het, mede op initiatief van de SP, intrekken van een omstreden wet die de inlichtingen- en veiligheidsdiensten nieuwe bevoegdheden had moeten geven.

EINDE AAN GESJOEMEL EERSTE KAMERVERKIEZINGEN

Als in maart nieuwe Provinciale Staten gekozen zijn, kiezen de Statenleden in mei een nieuwe Eerste Kamer. Een mede door de SP ondertekend wetsvoorstel voorkomt dat kandidaten tegen de door hun partijen democratisch vastgestelde lijstvolgorde in gekozen kunnen worden voor de Eerste Kamer, door de voorkeurstemmen van slechts een handjevol Statenleden. Ook mogen er geen lijstverbindingen meer worden gesloten om nog wat zetels bij elkaar te sprokkelen.

LINKSVOOR **'ER IS NIET EENS GELD VOOR VOLDOENDE LERAREN'**

Jordi van Lanen (18) uit Uden is sinds januari lid van de SP. In mei leerde hij in Amsterdam andere ROOD-jongeren kennen, bij de grote demonstratie voor de studiefinanciering. Vervolgens verzamelde hij zijn linkse vrienden uit Uden om samen een lokale ROOD-groep op te richten. Nu zijn ze bezig met hun eerste activiteit: flyereren voor de sociale werkplaatsen, want armoede werkt niet.

tekst Jola van Dijk
foto Karen Veldkamp

› **Wat doe je in het dagelijks leven?**

'Ik doe de opleiding Maatschappelijke Zorg, voor het begeleiden van ouderen, gehandicapten en jongeren.'

› **Waarom werd je lid?**

'Mijn school begon heel erg op een leerfabriek te lijken en ik zag een steeds verdere tweedeling in de samenleving. Via de politiek kun je daar echt wat aan veranderen.'

› **Wat is er zoal mis op je school?**

'We hebben echt heel veel lesuitval. Bij twee vakken krijgen we niet eens les omdat er geen geld is voor een leraar.'

› **Hoe kwam je bij de SP terecht?**

'Ik heb me in de geschiedenis van partijen verdiept. De PSP past het beste bij me, vanwege de combinatie van socialisme en pacifisme, maar die partij bestaat niet meer. Ik heb uiteindelijk voor de SP gekozen

omdat die partij mensen wil dienen, en niet het kapitaal.'

› **Wat brengt de kapitalist in je naar boven?**

'Als ik een Volkswagenbusje zie rijden, wil ik die eigenlijk ook wel hebben. Vanwege de nostalgie, en ik vind ze gewoon zo mooi. Het is mijn toekomstdroom om een jaar door Europa te reizen in een verbouwd Volkswagenbusje.'

› **PSP, Volkswagenbusjes, je hebt iets met de zeventiger jaren?**

'Toen had je nog echt massale demonstraties en had de jeugd nog idealen. Nu lijkt het wel alsof iedereen zich erbij heeft neergelegd dat sommige mensen meer voorrechten en kansen hebben dan anderen.'

NICO LEEST

WIE Nico Schouten (1945), socioloog, onderzoeker Wetenschappelijk Bureau van maart 1997 tot december 2010

LEEST *Woorden in de strijd: Klassieke teksten van socialisten en hun actualiteit. Ronald van Raak en Sjaak van der Velden (red.), uitg. Aspekt*

'ONDERZOEK ALLES EN BEHOUD HET GOEDE'

› Wat is het voor boek?

'Een verzameling van teksten uit de *Spanning*, voor mensen die meer willen weten over opvattingen over het socialisme. Het zijn heel verschillende verhaaltjes, rond historische korte citaten.'

› Welk hoofdstuk sprak je het meest aan?

'Dat over Jacob Moleschott. Ik kende hem niet, had nooit iets van hem gelezen. In de negentiende eeuw pleitte hij al voor vrouwenstemrecht. Als je het nu leest, gaat hij daarin niet ver genoeg – maar voor die tijd was het heel wat.'

› Wat spreekt je minder aan?

'Het boek is bedoeld als introductie, om lezers uit te nodigen zich verder te verdiepen. Dat is goed, maar ik mis soms

wel wat diepgang. Het is in Nederland niet erg gebruikelijk om diepgaande analyses te maken van de samenleving en dat vind ik weleens jammer. Het is natuurlijk ook altijd een spanningsveld: hoe kun je ergens dieper op ingaan zonder vervreemd te raken van de dagelijkse praktijk?'

› Hoe ging je als medewerker van het Wetenschappelijk Bureau met dat dilemma om?

'Van mijn eerste uitgave voor de SP, de *Atlas van de Macht*, tot mijn latere boekjes over de liberalisering heb ik ernaar gestreefd om concrete feiten te koppelen aan een visie op de samenleving. Door bijvoorbeeld zichtbaar te maken hoe politieke besluiten bijdragen aan de tweedeling in onze samenleving. Werken voor het Wetenschappelijk Bureau is geen veredelde

journalistiek: het moet altijd meer inhouden, zonder verzeild te raken in al te abstracte academische vormen. Ik probeer altijd de argumenten van de tegenstander voor ogen te houden en lezers daartegen te wapenen. Zowel inhoudelijk als cijfermatig. Zorgvuldigheid en een breed perspectief, dat vind ik belangrijk. Niet selectief winkelen in de geschiedenis.'

› Na een veelzijdige carrière als student-activist, boegbeeld van de beweging 'Stop de Neutronenbom' en SP'er ga je binnenkort met pensioen. Wat zijn je eigen woorden in de strijd, welk citaat heeft jou geïnspireerd?

'Onderzoek alles en behoud het goede, van de apostel Paulus. Ik kom uit een gereformeerd gezin en was altijd geïnteresseerd in hoe andere mensen denken. Op de kweekschool verdiepte ik me in de kunst van de islam en in katholieke dogmatiek. Ik stelde me open voor het andere en probeerde daarvan te leren. Dat was ook zo toen ik lid werd van de CPN, en later van de SP. Ik ben kritisch, maar ik ben geen betweter.'

› Wat is de belangrijkste strijd voor de huidige Nederlandse samenleving?

'De afbraak van de verzorgingsstaat, of wat daar nog van over is. Schaamteloos, hoe mensen zogenaamde eigen verantwoordelijkheid in de schoenen wordt geschoven voor zaken waarop ze maar heel beperkt invloed uit kunnen oefenen. Je kúnt niet zeggen: 'eigen schuld, zoek het zelf maar uit', in een samenleving die zo complex is dat mensen de dupe worden van processen die buiten hun macht liggen.'

tekst Daniël de Jongh

'*Woorden in de strijd*' is verkrijgbaar in de boekhandel, ISBN-13: 978-90-5911-637-5, of te bestellen via www.sp.nl/shop/boeken voor €14,95

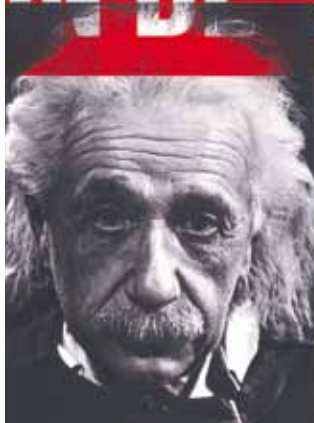
 www.sp.nl/shop

'De goedkope prijzen van haar waren zijn de zware artillerie, waarmee zij alle Chinese muren tegen de grond schiet.'

Karl Marx

WOORDEN IN DE STRIJD

'Nationalisme is een kinderziekte, het is de mazelen der mensheid.'

Albert Einstein

Ronald van Raak en Sjaak van der Velden (red.)

LIBERALISERING

Spoorwegen en postbussen met belastinggeld ontstaan eminente staatsbedrijven die zijn heden naar de maan. Neelie Kroes heeft ze verkanseld kijk eens naar het resultaat treinvertraging, slechte postdienst, mensen werkeloos op straat. Uitverkoop der samenleving zakenvullers bij 't gezag dat heet liberalisering Wij betalen het gelag.

Lily Kho

MIDDEN-OOSTEN

In 't Amsterdammertje van november 2010 schrijft Laurens Ivens dat 'er een strijd plaatsvindt tussen Israël en Palestina waarbij beide kanten niets liever willen dan vrijheid'. Alsof hier sprake is van symmetrie... Palestina, Tibet en de Westelijke Sahara zijn de laatste kolonies. Israël heeft alle vrijheid om te doen en laten wat het wil. Het verlangen naar vrijheid ligt bij de Palestijnen.

Mevr. T. van het Veld, Amsterdam

KLEIN TNT-LEED

In de Tribune van november 2010 zag ik dat de kat Meneer Jansen nog steeds kan genieten van de ronde met zijn

postbesteller, H. Knevel uit Ermelo. Onze Mimi is ernstig aangedaan vanwege het verlies van haar dierbare vriend Mirko, met wie ze dagelijks de postronde liep in de Bragastraat en Janssoniusstraat in Den Haag. Mirko heeft moeten kiezen voor een baan in de pakketdienst om zijn inkomen zeker te stellen en komt nu niet meer dagelijks. Hij is pas een keer op bezoek geweest met zijn bus; een bezoek waarvan Mimi door het dolle heen was. Maar in de pakketdienst heeft Mirko een zware werkbelasting en is hij pas laat klaar, dus een bezoekje aan Mimi zit er niet in. Ook de bewoners van de Bragastraat missen Mirko en Mimi, die altijd even tijd hadden voor een praatje en een aai. Jammer dat TNT afscheid neemt van het menselijke gezicht.

Monique Kooij, Den Haag

WSW ACTIES

In het artikel over de WSW (Tribune november) wordt gesproken over de acties in Amsterdam tegen de proef loondispensatie. Daarbij ontstaat de indruk dat het hier slechts om acties van de SP gaat. Dat is niet het geval. Deze acties worden gevoerd door het Steuncomité Sociale Strijd, de voortzetting van het Comité Steun de Schoonmakers, een samenwerkingsverband van (mensen uit) een breed scala aan organisaties, politieke partijen, vakbonden en actiegroepen.

Willem Bos, Amsterdam

OPMERKELIJK

VERBLEEKT LINKS

Voor wie nog twijfelde of GroenLinks nu wel of niet steeds rechtser wordt, laat GroenLinks-Kamerlid Jesse Klaver niets aan duidelijkheid te wensen over. SP-Kamerlid Paul Ulenbelt gaf aan niet blij te zijn met een liberale minister en een liberale staatssecretaris op Sociale Zaken. Reactie van Klaver: 'Ik had me nog meer zorgen gemaakt als er twee socialistische hadden gezeten.'

VECHTEN VOOR CULTUUR

Winston Churchill, Brits premier tijdens de Tweede Wereldoorlog, moest bezuinigen om de oorlog te kunnen betalen. Op het voorstel van zijn minister van Financiën om te snijden in cultuursubsidies zei hij: 'Goede God, waar vechten we dan voor, man?'

JONG GELEERD

De onthullingen over de bedenkelijke achtergrond van steeds meer PVV-Kamerleden zorgen voor veel leedvermaak op internet. Bij het bericht dat zes jeugdgevangenen gesloten worden vanwege te weinig jeugdige misdadigers, reageerde ene C. Ladestein op Facebook: 'Heeft de PVV geen jongerenafdeling?'

'ZIN'

Een goede campagne gaat over sex, zegt de PVDA. Nee, niet de Nederlandse PvdA, maar de Vlaamse partij. En nee, het gaat niet over de geslachtsdaad. Voorzitter Peter Mertens: 'We hebben het over S-E-X: S voor sociale zekerheid, E voor de economische crisis die jobverlies veroorzaakt, en X voor xenofobie.' Mertens denkt dat het debat interessanter is als het over echt belangrijke zaken gaat: 'De PVDA wil de mensen opnieuw 'zin' doen krijgen in echte politiek.'

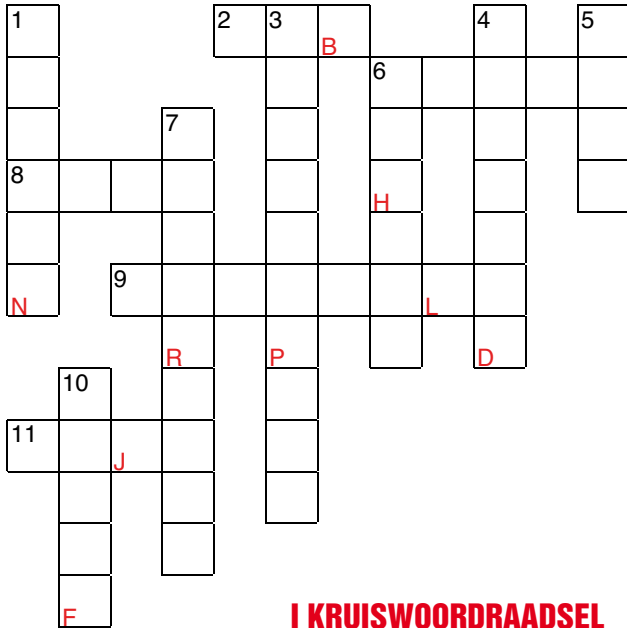
ZONNIGE TOEKOMST

De zon is van iedereen. Niet dus. De zon is van de 49-jarige Spaanse Angeles Duran. Zij liet haar claim registreren en denkt de wet aan haar kant te hebben. Zij wil iedereen die de zon gebruikt daarvoor laten betalen. De helft van de opbrengsten wil ze aan de noodlijdende Spaanse regering geven, de andere helft verdeelt ze over de Spaanse pensioenfondsen, onderzoek, hongerbestrijding en zichzelf. Over euro-steun aan Spanje hoeven we ons voorlopig dus geen zorgen te maken.

DUOGRAM

De SP Winterpuzzel bestaat uit 2 delen: een Kruiswoordraadsel (I) en een Namenraadsel (II). In elk deel is de helft van de totale oplossing te vinden. Zet de letters die u in de met rode letters aangegeven vakjes van het kruiswoordraadsel plaatst tevens in de overeenkomstige vakjes van de horizontale balk van het namenraadsel en de oplossing. Samen met de tien oplossingen op de vragen van het namenraadsel levert dat u de volledige oplossing. Alle vragen van het DuoGram gaan over de Europese Gemeenschap; de vragen van het namenraadsel over personen met invloed daarbinnen. De oplossing is het woord van negentien letters. Wij wensen u een fijne tijd & veel puzzelplezier!

Henry en Lucas. © FLW 2010

I KRUISWOORDRAADSEL

Horizontaal

2 Groep lidstaten die de euro als betaalmiddel hebben ingevoerd. (3, afk.),
 6 Belg Paul Henri ... was voorzitter van de werkgroep voor Verdrag van Rome. (5), 8 Europese commissie voor humanitaire hulp. (4, afk.),
 9 Met arrest-... (1976) besluit het Europees Hof dat het beginsel van gelijke beloning rechtstreeks voor mannen en vrouwen van toepassing is. (8),
 11 Ondertekening van het Verdrag van ... (1957) maakte de oprichting van de EEG mogelijk. (4)

Verticaal

1 Conferentie in ... (1958) legt basisbeginselen landbouwbeleid EU. (6)
 3 Verdrag van ... (1992) diende ter oprichting van de EU. (10),
 4 Satellietnavigatiesysteem, ontwikkeld door de EU. (7), 5 De Europese ... gaf de Gemeenschap meer bevoegdheden. (4), 6 Spaans politicus Javier ... was o.a. Hoge Vertegenwoordiger van de EU voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid. (6), 7 Term voor (een van de) overschotten waarmee de EU in het verleden te maken heeft gehad. (9), 10 In het arrest .../ENEL stelt het Europees Hof vast dat gemeenschapswetgeving voorrang heeft op nationale wetgeving van de aangesloten leden. (5)

OPLOSSING CRYPTOGRAM NOVEMBER

Horizontaal: 4) Kletsmajoor 7) Dakkapel
 8) Snor 10) Onmacht 11) Kalebas
 13) Medewerkster 14) Goedkoper
 15) Kardinaal 18) Webshop 19) Dagorde
 20) Ader.

Verticaal: 1) Gemier 2) Kerkschender
 3) Bobsleeër 4) Kraambezoek 5) Jr.
 6) Zowat 9) Wasstraat 12) Tropenkolder
 16) Arena 17) Dashond.

OPLOSSING HISTORISCHE KRUISWOORDTEST NOVEMBER

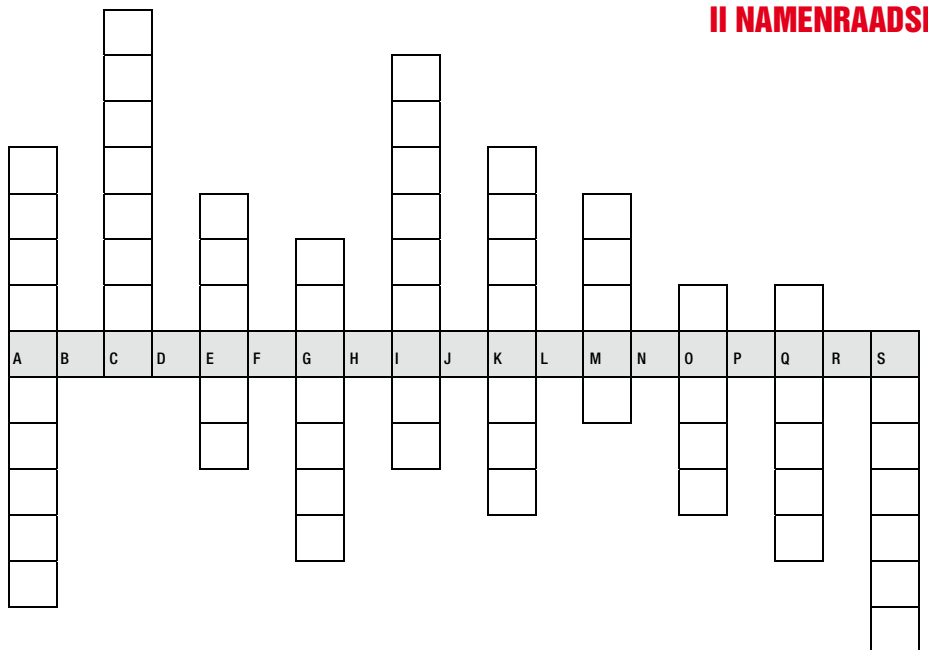
Horizontaal: 1) Sacramentarium 10) Aedificandi 11) Sumeg 12) Lam 13) Mayflower
 17) Ba 18) Kruisbroeders 20) Eforen
 21) Rabelais 24) Assyriërs 25) Foch.

Verticaal: 2) André Maurois 3) Reformisme
 4) Mach 5) Nana 6) Agis 7) Ingmar 8) Morgantisch 9) Mamelukken 14) York 15) Lee
 16) Wiener 19) SEATO 22) Ayr 23) Li.

Winnaar puzzel november:
Hans van den Raadt uit Haarlem

Stuur uw oplossing vóór 5 januari naar de Puzzelredactie van de Tribune; Vijverhofstraat 65, 3032 SC Rotterdam of tribunepuzzel@sp.nl. Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

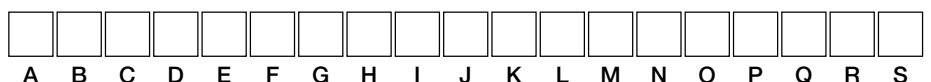
II NAMENRAADSEL

Omschrijvingen

A) Van 1999 tot 2004 Europees commissaris voor Interne markt, Douane Unie en Belastingen. (10), C) 'Der Alte' was een van de mannen achter het Schumanplan (1950) (8), E) 1ste Voorzitter van de Europese Raad (sinds januari 2010). (6), G) 11de Voorzitter van de Europese Commissie (herkozen 2009). (7), I) 1ste Voorzitter van de Europese Commissie (van 1958 tot 1967). (9), K) Klokkenluider richtte in 2004 'Europa Transparant' op. (8), M) 'Tory' leider van 2001 tot 2003 is beroemd euroscepticus. (5), O) Europees Commissaris, voorheen (1982-1989) Nederlands Minister van Verkeer en Waterstaat. (5), Q) 8ste voorzitter van de Europese Commissie (geboren 20 juli 1925). (6), S) Frans minister van BuZa stelt in 1950 voor de kolen- en staalindustrieën van West-Europa te integreren. (7)

OPLOSSING:

THEO DE BUURTCONCIERGE

